www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Research Article / Araştırma Makalesi

90'dan Günümüze Türk Sinemasında Toplumsal Cinsiyet ve Mekan

Gender and Space in Turkish Cinema from the 90's to the Present

Vildan Dündar Türkkan[*] - Pelin Yıldız[**]

Abstract: What gender is and how this concept takes place in our lives are an issue that is widely discussed today. The concept of "gender", which appears as social roles imposed on a person and organized through social interaction, affects society as much as it is influenced by society. The roles assumed in society, practices related to these roles, and representation play a key role in a person's relationship of the person with society. A person is accepted by society and becomes a part of society to the extent that he/she assumes and maintains the role assigned to him/her by society. This condition affects, changes and transforms the person as well as the environment. In this context, the "space" shaped by social values appears as a source where the concrete reflections of the gender roles assumed by the people can be read. It can be said that where we are seen socially is directly proportional to which space we are associated with in a sense. Who some spaces are open to experience or in what way they can be experienced, who is represented in that space or not, clearly reflects social values. Its use, shaped by gender stereotypes, also causes spaces to be gendered and, naturally, to maintain social gender differences. This relationship we establish with space shapes our daily lives. The starting point of this study is to search for the equivalents of the gender and cinema relationship in the context of space and to think that the data to be obtained will contribute to the existing literature. In this context, the relationship between gender and space has been analyzed in movies, which appear as an area where performances about gender roles are exhibited, assimilated and questioned. In all the spaces used in the movies, the situations of "being in the space" and "representation in the space" of the female and male characters under the titles of private and public spaces were examined and it was aimed to reveal the relationship between gender and space.

Structured Abstract: What gender is and how this concept takes place in our lives are an issue that is widely discussed today. The concept of "gender", which appears as social roles imposed on a person and organized through social interaction, affects society as much as it is influenced by society. The roles assumed in society, practices related to these roles, and representation play a key role in a person's relationship of the person with society. A person is accepted by society and becomes a part of society to the extent that he/she assumes and maintains the role assigned to him/her by society. This condition affects, changes and transforms the person as well as the environment. In this context, the "space" shaped by social values appears as a source where the concrete reflections of the gender roles assumed by the people can be read. It can be

[*] Sorumlu Yazar: Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Corresponding Author: Res. Asst., Hacettepe University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture and Environmental Design
ORCİD 0000-0001-6049-9403
vldndndr@hacettepe.edu.tr
[**] Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Prof. Dr., Hacettepe University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture and Environmental Design
ORCİD 0000-0002-7201-8213
peliny@hacettepe.edu.tr
Cite as/ Atıf: Dündar Türkkan, V. & Yıldız, P. (2022). 90'dan günümüze Türk sinemasında toplumsal cinsiyet ve mekan. *Turkish Studies, 17*(6), 1473-1499. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.66165
Received/Geliş: 04 November/Kasım 2022
Accepted/Kabul: 25 December/Aralık 2022
Published/Yayın: 30 December/ Aralık 2022
Checked by plagiarism software
© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY- NC 4.0

said that where we are seen socially is directly proportional to which space we are associated with in a sense. Who some spaces are open to experience or in what way they can be experienced, who is represented in that space or not, clearly reflects social values. Its use, shaped by gender stereotypes, also causes spaces to be gendered and, naturally, to maintain social gender differences. This relationship we establish with space shapes our daily lives

The starting point of this study is to search for the equivalents of the gender and cinema relationship in the context of space and to think that the data to be obtained will contribute to the existing literature. In this context, the relationship between gender and space has been analyzed in movies, which appear as an area where performances about gender roles are exhibited, assimilated and questioned.

In which spaces are the characters located? and in which spaces are the characters represented? to find answers to their questions, all the spaces used in the movies were examined under the headings of private and public spaces for male and female characters and it was aimed to reveal the relationship between gender and space. For this purpose, the study was conducted as a case study, which is one of the qualitative research types. Among the many types of qualitative case studies, “documents” were used as the appropriate type. Based on the different “document” classifications of different authors, the data to be analyzed in the context of the study were obtained from the movies shown as “popular culture document”, “image-based according to their quality” and “filmic according to the environment”, “institutional” and “primary source”.

The research universe consists of all the films between the difficult period of the cinema industry due to the pandemic in 2020, starting from the 90s when the first private television channels in the history of Turkish television broadcasting began. The universe was created using the Turkish Cinema Studies (TSA) database. Considering the size of the universe and the average duration of the movies to be watched, it was deemed appropriate to select and examine a movie for each year in order to examine and evaluate the data to be obtained. In order to make objective preferences for the movies to be examined in the process of determining the sample, a simple random sampling method was used, in which it is possible to select each item equally.

As a result of the analyzes carried out, it was found that in some spaces there are female characters in terms of both presence and representation, in some spaces there are male characters in a high ratio, and in some spaces female and male characters are included in the context of neither presence nor representation.

Some spaces have been used to support and maintain the "traditional female role" of the characters, while some spaces have been used to support and maintain the "traditional male role". For example, when the interiors of the private area are examined, the kitchen and bathroom appear as a space where female characters are frequently in both in terms of presence and representation. In the outdoor spaces related to the private area, female characters are not found alone in the courtyard and garden but are also not represented alone in the courtyard. When the interiors of the public space are examined, “kahve” is indisputably a male space in terms of both presence and representation. Female characters are seldom found alone in official spaces and are not represented, while the proportion of male characters in the spaces is higher than that of women, as well as male and female characters are present together in some spaces, but only male characters are represented.

As a result, “space” shaped by social values appears as a source where concrete reflections of the gender roles assumed by people can be read. The places where we are and where we are represented are directly proportional to where we are and how we are represented. In this study, it was seen that the places where men and women are predominantly located and represented overlap with gender roles.

Keywords: Gender, Turkish cinema, space, representation, public space, private space

Öz: Toplumsal cinsiyetin ne olduğu, bu kavramın hayatımızda ne şekilde yer aldığı günümüzde çokça tartışılan bir konudur. Kişiye yüklenen ve toplumsal etkileşim yoluyla düzenlenen sosyal roller olarak karşımıza çıkan “toplumsal cinsiyet” kavramı, toplumdan etkilendiği kadar toplumu da etkilemektedir. Toplumda üstlenilen roller, bu role dair pratikler ve temsiliyet, kişinin bulunduğu toplumla olan ilişkisinde kilit roldedir. Kişi toplumun kendisine biçtiği rolü üstlendiği ve sürdürdüğü oranda toplum tarafından kabul edilir ve toplumun bir parçası olur. Bu durum kişiyi olduğu kadar yaşadığı çevreyi de etkiler, değiştirir ve dönüştürür. Bu bağlamda toplumsal değerlerle şekillenen “mekan” kişilerin üstlendiği toplumsal cinsiyet

rollerinin de somut yansımalarının okunabileceği bir kaynak olarak karşımıza çıkar. Toplumsal olarak nerede görüldüğümüz, bir anlamda hangi mekanla ilişkilendirildiğimizle de doğru orantılıdır denebilir. Bazı mekanların kimlerin deneyimine açık olduğunu veya ne şekilde deneyimlenebileceği, o mekanda kimin temsil edilip edilmediği toplumsal değerleri açık şekilde yansıtır. Toplumsal cinsiyet kalıplarıyla şekillenen kullanımı, mekanların da cinsiyetlenmesi ve doğal olarak da toplumsal cinsiyet farklılıklarını sürdürmesine neden olur. Mekanla kurduğumuz bu ilişki günlük hayatımızı şekillendirir. Bu anlamda sinema filmleri üretildiği toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına dair günlük hayat pratiklerinin gözlenmesi için sürekli güncellenen aktif bir araştırma alanı sağlar. Toplumsal cinsiyet ve sinema ilişkisinin mekan bağlamında karşılıklarının aranması ve elde edilecek verilerin mevcut literatüre katkı sağlayacağı düşüncesi bu çalışmayı yapmaktaki çıkış noktasıdır. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet rollerine dair performansların sergilendiği, özümsendiği ve sorgulandığı bir alan olarak da karşımıza çıkan sinema filmlerinde, toplumsal cinsiyet ve mekan ilişkisi analiz edilmiştir. Filmlerde kullanılan tüm mekanlarda kadın ve erkek karakterlerin özel ve kamusal alan başlıkları altında “mekanda bulunma” ve “mekanda temsil edilme” durumları incelenmiş ve toplumsal cinsiyet ve mekan ilişkisinin ortaya konması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, Türk sineması, mekan, temsil, kamusal alan, özel alan

Giriş

Toplumsal cinsiyet; kişiye yüklenen sosyal rollerdir ve toplumsal etkileşim yoluyla düzenlenir. Kişinin içinde bulunduğu toplumla olan ilişkisi ve etkileşimi kendi toplumsal cinsiyet rolünü belirlemesi sürecinde aktif roldedir. Kişiler kendi rolüne uyumlanma sürecinde diğer kişilerin kendi rollerini nasıl sergilediklerine de dikkat ederler. Bu etkileşimli süreç tekrarlar halinde devam eder (West & Zimmerman, 1987, s. 125-147). Paylaşılan değerler ve sosyal normlar aracılığıyla, toplumu oluşturan bireyler arasındaki sosyal bağların güçlenmesi ve değişen norm ve değerler için de yeni oluşumlara dair alışkanlık kazandırılmasını sağlayan kitle iletişim araçlarının (Wright, C. R., 1986; akt. Cansever Arslan, 2010, s. 40) bu etkileşimli süreçteki önemi yadsınamaz.

Kültürel normlardan, hakim ideolojiden, günlük yaşantıdan, geleneklerden etkilenen sinema; toplumsal belleğin aktarımı ve kolektif bilincin oluşumundaki en etkili kitle iletişim araçlarından biri olarak karşımıza çıkar. Bülbül (2014, s. 239) sinema filmlerinin üretildiği toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına dair izler taşıdığını belirtir. Üretiminde toplumdan izler taşıyan ve etkilenen sinema aynı zamanda toplumu etkileyen, var olan normları pekiştiren ve de yeniden üreten (Zengin, 2016, s. 48) bir etkinlik alanı olarak karşımıza çıkar. Kısacası sinema ve toplum karşılıklı bir etkileşim halindedir. Bu karşılıklı etkileşim durumu; sinemayı toplumsal cinsiyet rollerinin izlerini sürebilmek için de aktif bir araştırma alanına dönüştürür. Bülbül (2014, s. 239)’ün de belirttiği gibi film üretimi sırasında üretici kendisini toplumdan soyutlayamayacağı gibi toplumsal cinsiyete dair kalıplardan da bağımsız üretim gerçekleştiremez.[1]

Güçhan (1993, s. 51)’ın ifadesiyle sinema; “İnsanın yaşam boyu edindiği deneyimleri, gördükleri ve algıladıklarının yani toplumsal gerçekliğin bir anlatımıdır.”. Başka bir deyişle toplumsal gerçekliği inşa eden kültürel temsiller sisteminde yer bulur ve bu inşa süreci genellikle toplumun temsilleri içselleştirmesiyle oluşur (Ryan & Kellner, 2010, s. 35). Her yaş grubuna, her sınıfsal katmana ve her cinsiyete hitap edebilme olanağı sayesinde sinema, toplumla sürekli iç içedir. Bu sayede izleyicide toplumsal bir belleğin oluşumuna etki edebilen, insanlara nasıl olmaları ve nasıl davranmaları gerektiği konusunda yol gösterebilen ortak bir bilinç yaratılabilmektedir.

Toplum tarafından tayin edilen kadınlık ve erkeklik rolleri, sinemada temsiller aracılığıyla yeniden üretilebilen kültürel, ekonomik ve politik formlardır. Dolayısıyla sinema, toplumdaki cinsiyetler arası ilişkileri gösteren, bu ilişkilerdeki rolleri pekiştiren ve de zaman zaman yeni

[1] Üretildiği toplumun değerlerini yansıtmayan, ya da tam aksi ifadelerle yapılan filmler elbette vardır. Özellikle bağımsız yapımlar bu anlamda zengin bir üretim sağlamaktalar. Fakat bu filmler sinema sektörünün tamamı düşünüldüğünde çok küçük bir alanı kapsar.

ilişkiler üreten bir alan olarak karşımıza çıkar. Şener vd. (2016, s.165-166)'nin medyaya dair söyledikleri; "Medya yalnızca toplumsal cinsiyet rollerini aktaran değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreten bir araçtır." ifadesindeki araçların en etkilisinin "bir yaratma eylemi" (Yetişkin, 2011, s. 123) olan sinema olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Sinemanın, kültürel dinamiklerin hem yansıtıcısı hem de üreticilerinden ve de böyle bir etkileşim alanı olmasından kaynakla toplumsal cinsiyet çalışmalarına sıklıkla konu olmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Kavramı

20.yy'ın ikinci yarısında kadın ve erkek farklılıklarına ve cinsiyetlerle ilişkili olarak sosyokültürel alandaki davranışlarına dair yapılan çeşitli araştırmalar ve çalışmaların sonucunda 1970'lerde 'toplumsal cinsiyet' terimi kullanılmaya başlanmıştır (Segal, 2003, s. 3).

Scott (2003, s. 77) toplumsal cinsiyet (gender) kavramının kadınlara ve erkeklere ilişkin uygun roller hakkındaki fikirlerin tamamen toplumsal olarak yaratıldığını ifade eden kültürel inşaları işaret ettiğini belirtir. Yani doğuştan gelen, değişmez bir gerçeklik değildir. Cornell (2016, s. 85) da erkek veya kadın olmanın anlamının, kişinin cinsiyetiyle belirlenen genel bir rolün canlandırılması, yani 'cinsiyet rolü 'olduğunu ifade eder. Buna bağlı olarak, belirli bir bağlamda her zaman için iki cinsiyet rolü mevcuttur. 'Erkek rolü' ve 'kadın rolü', ya da 'eril rol' ve 'dişil rol'. Kişi; bireyler arası ilişkiler yoluyla toplumun rol beklentilerini, değerlerini ve tutumlarını öğrenir. Bu öğrenme sürecinin tutum ve davranışlara etkisi kendi cinsine uygun rolleri benimseme süreçlerinde belirgin biçimde gözlemlenebilir. Çocukların oynadıkları oyuncakların cinsiyetlerine göre belirlenmesi, karşı cinsin oyuncaklarıyla oynadığında uyarılması, küçük yaşta toplum tarafından kadın ve erkeğin nelerle ilgilenmesi gerektiğine dair tutumlar edinmelerine neden olur (İnceoğlu, 2010, s. 145-146).

> Toplumsal cinsiyet rolü, toplumsal cinsiyetin bir parçasıdır ve kişinin kendisini bir oğlan çocuk/erkek veya kız çocuk/kadın konumunda göstermek için yaptığı ve söylediği şeylerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Bireyler arasındaki biyolojik cinsiyet farkı toplumsal bir eşitsizlik yaratmamaktadır. Ancak, kadına ve erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri ve sorumlulukları bireyler arasında bir eşitsizlik ve ayrımcılığa sebep olmaktadır. Bu, ataerkil toplumdaki cinsiyetçi yaklaşımlardan kaynaklanmaktadır (Kaos GL Derneği, 2017, s. 10).

Wilchins (2004, s. 62) Foucault'nun "söylemsel güç" fikrinin toplumsal cinsiyetle olan ilişkisini tartışır. Söylemsel gücün baskı değil üretimle işlediğini, belirli bedenleri, zevkleri ve cinsiyetleri olan belirli türlerde bireyler ürettiğini söyler. "Fiziksel özellikleri nedeniyle erkeklerin kimlikleri erkeklik, kadınlarınsa kadınlıktır. Kadınlık kavramı kadından, erkeklik kavramı da erkekten ayrılamaz. Gerçekliğin kendisiyle çelişen erkeksi kadından daha saçma görünen ne olabilir?". Bu tür bir söylemsel güç "yukarıdan aşağıya" değil, "aşağıdan yukarıya" işler. Merkezi değildir, ancak dağınık ve kılcaldır. Yetkililer ve kurumlar tarafından yapılmaz; daha ziyade, hiç kimse tarafından yapılır, ancak pratikte herkes tarafından kullanılır (Wilchins, 2004, s. 63). Mayol (2015, s. 38-39) da bireyin, yaşayabilmek için bir çevrenin içinde yer almak, dolayısıyla kabul görme zorunluluğunu toplumsal sözleşme ile açıklar ve birlikte yasamak için herkesi zorlayan bu sözleşmenin baskı olduğunu söyler. Toplumsal cinsiyetin toplumun bilerek veya bilmeyerek kişi üzerinde kurduğu tahakküm sonucu oluştuğunu gösterir. Kişi, toplumun o cinsiyetten bir kişi için ideal veya doğru davranış olarak tanımladığı davranışı gösterdiği sürece toplum tarafından kabul görür.

Butler (2018, s. 50-53) toplumsal cinsiyet kavramını heteroseksist ve ikiliğe dayanan bir kavram olduğu gerekçesiyle reddeder. Butler'a göre biyolojik olduğu söylenen cinsiyet farklılıkları da kültürel ve tarihsel olarak inşa edilmiştir. Farklılıklar cinsiyetler arasında konumlandırılamaz ve sabitlenemez çünkü cinsiyet çok çeşitli ve değişkendir. Toplumsal cinsiyet sabit olmaktan ziyade akışkandır, bir performans olarak algılanmalıdır, dolayısıyla olduğumuz değil yaptığımız bir şeydir.

Bhasin (2003, s. 12)'e göre mevcut toplumsal cinsiyet rollerinde kadın; beden, duygu, doğa, özne ve özel ile eşleştirilirken, erkek; akıl, kültür, mantık, nesne ve kamusal ile nitelendirilmektedir. Bu özellikler yalnızca zıt kutupları ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda hiyerarşiyi de yaratır. Akıl bedenden, mantıklı ve nesnel olan duygusal ve öznel olandan üstündür. McDowell (2003, s. 12) da eril ve dişil özelliklerin karşıtlığını ifade etmek için aşağıdaki (bkz. Tablo 1) tabloyu örnek verir ve "kadınlarla ve kadınsı taraflarla ilişkili özelliklerin ve niteliklerin ya 'doğal' olduğu ve hiçbir açıklamaya ihtiyaç duymadığı ya da ciddi akademik analiz için önemsiz ve uygun olmadığı varsayılmaktadır" diye belirtir. Ev işinin ücretli işler kadar "iş" olduğunun kabul edilmesinin ne kadar zaman aldığını hatırlatarak aslında kadın ve emeğinin tarih boyu göz ardı edilmişliğine tepkisini ifade eder.

Tablo 1: McDowell'ın Eril - Dişil Özellikler Karşılaştırması (McDowell, 2003, s. 12).

Eril (The Masculine)Özellikler	Dişil (The Feminine) Özellikler
Kamusal (Public)	Özel (Private)
Dışarı (Outside)	İçeri (İnside)
İş Yeri (Work)	Ev (Home)
Çalışma (Work)	Boş Zaman/ Zevk (Leisure/Pleasure)
Üretim (Production)	Tüketim (Consumption)
Bağımsızlık (Independence)	Bağımlılık (Dependence)
Güç (Power)	Güçeksikliği (Lack of Power)

Young (2009, s. 51-52) toplumsal cinsiyet yapılarının iki temel ekseni olduğunu iddia eder; emeğin cinsiyete göre bölünmesi ve normatif heteroseksüellik. Modern toplumlardaki toplumsal cinsiyetlendirilmiş iş bölümünün özünün de 'özel' ve 'kamusal' iş arasındaki bölünme olduğunu ve toplumun temel yapısının evlerde gerçekleşen ücretsiz bakım işi olduğunu söyler. Öyle ki kadın ve erkek arasındaki iş bölümü son yıllarda farklılaşmış olmasına ve günümüzde toplumsal cinsiyet fikri ve ideolojisindeki değişimlere rağmen bakım işi hala kadınların sorumluluğundadır ve toplumun işleyişi bu işin yapılmasına bağlıdır.

> Toplumsal cinsiyet, diğer sosyal yapılar gibi, çok boyutludur; bu sadece kimlik, iş, güç ya da cinsellikle ilgili değil, aynı anda tüm bunlarla ilgilidir. Toplumsal cinsiyet kalıpları bir kültürel bağlamdan diğerine çarpıcı bir şekilde farklılık gösterebilir, ancak yine de 'toplumsal cinsiyettir'. Toplumsan cinsiyet düzenlemeleri, yapıların bireysel eylemleri şekillendirme gücü ile sosyal olarak (biyolojik olarak değil) yeniden üretilir, bu nedenle genellikle değişmezler. Yine de insan pratiği yeni durumlar yarattıkça ve yapılar kriz eğilimleri geliştirdikçe, toplumsal cinsiyet düzenlemeleri aslında her zaman değişir. Yani toplumsal cinsiyetin bir başlangıcı vardır ve bir sonu olabilir (Connell, 2009, s. 11).

Saygılıgil (2013, s. 211) toplumsal cinsiyet rollerinin ev içi mekanda kurulduğunu söyler. Aile içinde "anne", "baba", "çocuk" gibi kimlikler üzerinden kadınlık ve erkekliğin tanımlanması, roller biçilmesi ev içi mekanda belirlenir.

Toplumsal Cinsiyet ve Mekan İlişkisi

'Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine' başlıklı çalışmasında Kocabıçak: 'Cinsiyet' ve 'mekan' arasında bir ilişki kurulması mümkün müdür? Eğer mümkünse bu ilişkiyi irdelemek bize ne kazandırır? sorularına yanıt arar. Daha sonra da cinsiyetin biyolojik ve değişmez olduğu kabulünden yola çıkarak, mekanla cinsiyet değil toplumsal cinsiyet arasında bir ilişkiden söz edilebileceğini belirtir. Çünkü toplumsal cinsiyet doğuştan gelmez, sonradan kazanılır ve değişime açıktır (2005, s. 23). Mekanlar sembolik anlamlarından ve aktardıkları açıkça cinsiyetlendirilmiş mesajlardan, sadece toplumsal cinsiyetleri değil aynı zamanda toplumsal cinsiyetlerin nasıl inşa edildiğini ve anlaşıldığını da yansıtır (Massey , 2001, s. 186). Toplumsal cinsiyet mekan ile

ilişkisini kültürel değerler belirler. Kültürel çevre toplumsal cinsiyeti oluştururken, toplumsal cinsiyet ise kendi amaçları doğrultusunda mekanı biçimlendirir (Kayasü, 2002, s. 102).

Alkan (2009, s. 13)'a göre cinsiyet rolleriyle erkeklik ve kadınlık tanımlarının toplumsal (yeniden) yapılandırılması sürecinde mekansal ayrışmalar ve mekanla ilişkilerin kritik önemdedir. Çünkü cinsiyet ilişkilerinin (yeniden) yapılandırılmasının niteliği, sosyo-mekansal yapının değişken doğasını hem yansıtır hem de etkiler.

Ardener (1981, s. 11-32) cinsiyet farklılıkları üzerine odaklanarak, toplumsal ilişkilerin yapısını şekillendiren kademe ve öncelik desenlerinin ve akrabalık gibi ilişki sistemlerinin yarattığı farklılaşmaların, toplumların mekansal sınırları tanımlamak üzere kendi kültürlerine dayanan kurallar belirleyerek sosyal mekanı farklı alanlara böldüğünü anlatır. Bu da feminist söylemin en temel önermelerinden birini ortaya koyar: mekansal farklılaşma cinsiyetler arasındaki ayrımın göstergesidir. Kadın ve erkeğin toplumsal olarak nerede görüldüğü, onların hangi eylemler ve mekanlar ile özdeşleştirildiği ile ilgilidir. Algısal olarak inşa edilen bu durum, toplumda yerleşmiş olan yaygın düşünce, kanı, kültür ve değer çerçevesindeki davranış kalıplarını oluşturmuştur (Alkan Korkmaz & Allmer, 2013, s. 110).

Lico (2001, s. 30)'ya göre mekan, toplumsal cinsiyetler arasındaki iktidar mücadelesini canlandıran bir düşünce ve eylem aracıdır. Mekan bu gücü mekansal kullanım siyasetinden alır. Mekanların ataerkilliği; toplumsal düzen, hiyerarşi, kutuplaşma ve kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rollerinin temsili açısından eril iktidarı inkar edilemez bir şekilde ayrıcalıklı kılar.

Kadın/erkek, ev/işyeri, üretim/yeniden üretim gibi hiyerarşiyi içinde barındıran ikilikler , mekanın algılanma ve deneyimlenme biçimlerine yansımaktadır. Lefebvre (2016, s. 25-29)'in ifadesiyle mekan, toplumsal olanla tarihsel olanı, zihinsel olanla kültürel olanı birbirine bağlayan karmaşık ve evrimsel bir süreçte üretilmektedir. Emek, iktidar, otorite, kurumlar gibi bunlardan ayrı düşünülemeyecek olan mekan aynı zamanda cinsiyete dayalı asimetrik ilişkilerle de etkileşim içindedir (Alkan, 2012, s. 357).

Sembolik anlamlar, cinsiyete dayalı mesajlar, şiddet yoluyla doğrudan dışlanmayı dahi içeren mekanlar, toplumsal cinsiyetin nasıl oluşturulduğunu ve algılandığını yansıtmakla kalmaz aynı zamanda hem kadınların mekansal hareketliliklerini hem de kadınlık kimliğini kısıtlamaktadır (Massey, 2001, s. 179). Bu bağlamda toplumsal cinsiyet açısından mekanda görünür ve görünmez sınırlar vardır. Örneğin Wiseman (1994, s. 24)'a göre toplumda erkekler mekansal olarak baskın olmak üzere yetiştirilir ve kızlardan daha fazla mekan istemeyi öğrenirler. Kızların ise çocukluklarından itibaren mekansal sınırları evin ve yakın çevresinin korunmuş ve homojen sınırlarıyla sınırlıdır, mekanda bulunur ama kontrol etmeyi öğrenemezler.

Massey (1993, s. 64-65) toplumsal cinsiyet ilişkilerinin inşası içerisinde eril/dişil kodlamalar şeklindeki derinden içselleştirilmiş ikiliklerin toplumun derinlerine nüfuz ederek bireylerin kimliklerini ve gündelik hayatlarını kurduklarını belirtmiştir. Bondi ve Davidson (2003, s. 328) da mekanın günlük eylemlerle nasıl cinsiyetlendirildiğini, günlük yaşamda belli mekanların belli cinsiyetlere tahsis edilmişçesine kullanımının, bu mekanların da cinsiyetleşmesine ve mekanın dönüp cinsiyet farklarını sürdürmesine yol açtığını belirtmişlerdir.

Toplumsal Cinsiyet ve Sinema İlişkisi

Sinemanın ilk yıllarından başlayarak çekilen filmlerde toplumun kadın ve erkeğe uygun gördüğü rolleri gözlemleyebilmek mümkündür. Özellikle egemen sinemada toplum tarafından benimsenen ya da benimsenmesi istenen toplumsal cinsiyet rollerinin temsili olan karakterlerle sıklıkla karşılaşılır. Toplumsal cinsiyet rollerinin toplumsal kabulü veya mevcut durumun pekiştirilmesi klişeleşmiş bu temsillerin izleyicinin karşısına sürekli çıkartılmasıyla sağlanır. Smelik (2008, s. 1)'in ifade ettiği gibi sinema, "kadınlar ve dişillik ile erkekler ve erillik, kısacası cinsel farklılıklar üzerine mitlerin üretildiği ve bunların temsil edildiği kültürel bir pratik"tir.

Lumière kardeşlerin 1895-97 yılları arasında geneli belgesel niteliğindeki sinemaya dair ilk örnekler olan filmlerine bakıldığında dahi toplumun kadın ve erkeğe biçtiği rollerden izler görülebilir. Sol iki görselde erkeklerin günlük uğraşları, sağ iki görselde de kadınların günlük uğraşları filme alınmıştır (Görsel 1). Erkekler günlük hayatta beraber eğlenirken görüntülenmişken, kadınlar çocuk bakımı ve temizlik gibi işlerle ilgilenirken görüntülenmişlerdir.

Görsel 1: Lumière kardeşlerin 1895-97 arası bazı filmlerinde kadın ve erkeklerin günlük uğraşları (Youtube, 2022).

Kolker kadın ve erkeğe dair rollerin sinema aracılığıyla nasıl değişebildiğini 2. Dünya savaşı dönemiyle örnekler. Savaşa giden erkeklerin yerine çalışması teşvik edilen (Görsel 2) ve kendi ev içi rutinlerinden uzaklaşan kadınların, daha sonra savaştan dönen ve işlerini geri isteyen erkekler tarafından nasıl evlerine geri gönderildiğini anlatır. Kolker (2008, s. 97-145)’a göre bu geri dönüşü sağlayan ve kadınlara “asıl rollerini” hatırlatan araçlarından biri de sinema olmuştur.

Görsel 2: J. Howard Miller, 1943,We Can Do It![2] (U.S. Department of Defense, 2022).

Bell (2010, s.1) de Kolker’e benzer şekilde savaş sonrası İngiltere’de kadınların iş hayatından uzaklaştırılarak asıl işleri olan eş ve anne olmaya yönlendirilmelerini inceler. 1950'lerde İngiltere’de kadınların popüler imajının; “kocası, çocukları ve emekten tasarruf sağlayan cihazlarla dolu bir evden memnun olan ‘mutlu ev kadını’ imajı” olduğundan bahseder .

Hartmann, erkekler ve kadınlardan beklenen davranışların kapitalist sistem için işlevsel olduğunu söyler. Erkeklere atfedilen “rekabetçilik, rasyonalite, manipüle etme ve tahakküm eğilimi” aynı zamanda kapitalist düzenin de özellikleridir. Buna göre cinsiyetçi ideoloji, “eril özellikleri ile kapitalist değerleri yüceltirken dişil özellikleri ile toplumsal gereksinimleri aşağılayarak ikili bir amaca” hizmet etmektedir (akt. Donovan, 2016, s. 164). Benzer şekilde Aydın (2014, s. 214) da sinemanın kapitalist sistemle olan ilişkisinden yola çıkarak filmlerin toplumdaki eril tahakkümü ve kapitalizme dair değerleri yeniden üreten işlevleriyle toplumda uyum ve itaat oluşturarak düzenin devamını sağladığını belirtir. Burada bahsedilen filmler egemen sinemaya dair filmlerdir. Egemen sinema dendiğinde Kabadayı’nın da belirttiği gibi akla

[2] “We Can Do It!” posteri ordu tarafından savaş propagandası yapılması amacıyla kullanılmış, bu sayede yaklaşık 5 milyon kadın iş gücüne katılmıştır.

Hollywood sineması gelse de (Kabadayı, 2014, s. 109) üretildiği toplumun ideolojisini yansıtan tüm ülke sinemaları kendi egemen sinemalarını yaratmışlardır.

Egemen sinema ataerkil düşüncenin şekillendirdiği ve meşrulaştırdığı eril bir alan olarak karşımıza çıkar. Nitekim Görsel Zevk ve Anlatı Sineması çalışmasında Mulvey (2012, s. 277-297) de egemen sinemanın eril karakterleri iktidar sahibi olarak kurguladığını ve kamera bakışının eril bakışı temsil ettiğini söyler. Öyle ki kamaranın bu eril bakışı kadınları nesne haline getirirken seyirci kendi cinsiyetinden bağımsız olarak filmi erkek bakışıyla izler. Mulvey'in bu çalışması Feminist Film Kuramı çalışmalarında önemli bir yer tutar ve Feminist Film Eleştirisi sinemada kadına yönelik bu bakış ve kadının edilgen konumlandırılışına tepki olarak ortaya çıkmıştır. Sinema erkeği ve ataerkil söylemi "bakış"ın sahibi, kadını ise bakılan ve nesneleşen varlık olarak temsil eder (Derman, 1989, s. 2). Sinemadaki bu asimetrik temsil durumu izleyicinin karakterle özdeşleşmesinde de kendini gösterir. Smith (1994, s. 35) film izleme sırasında izleyici ve karakterler arasında gelişen yaratıcı etkileşimi üç aşamada açıklar. Bunlar sırasıyla; tanıma olarak adlandırılan ve seyircinin karakterleri oluşturduğu ve tanıdığı aşama, daha sonra görsel ve işitsel birtakım veriler sayesinde karakterle ilgili belli bir hizalamanın söz konusu olduğu aşama son olarak da izleyici kendi değerleri bağlamında somutlaştırdığı karakterle sempatik veya antipatik bir bağ kurar. Smelik (2008, s. 6); "Eril kahramanın daha kusursuz, daha eksiksiz, daha güçlü ideal egosunun temsili, edilgen ve güçsüz dişil karakterin çarpıtılmış imgesi karşısında apaçık bir tezat olarak durmaktadır. Böylece seyirci, filmdeki dişil karakterden çok eril karakterle özdeşleşmek durumunda bırakılmaktadır." der.

Toplumsal cinsiyet erkeğe aile geçimini sağlamak, baba, eş olmak, aktif, saldırgan, kavgacı olma gibi davranışlar ve roller biçerken (Segal, 1990, s. 25) kadın(sı)lığı kadınlara özgü hareket ve duygu biçimlerini karşılayan ve erkek(si)likle karşıt olarak tanımlar. Kadınsı özellikler duruma göre değişebilmekle beraber; pasiflik, bağımlılık ve zayıflığın genelde kadınlara özgü olduğu düşünülmektedir (Segal, 1990, s. 374). Benzer şekillerde geleneksel sinemada da ideal kadın; eş veya anne, kendisine güvenilir, özel alanın yani evinin sağlam bir şekilde ayakta kalması için elinden geleni yapan kişidir. Ayrıca ideal kadın erkeğin korumasına muhtaçtır ve bu muhtaçlıktan rahatsızlık duymaz. İdeal erkek ise; maceracı ve güçlüdür, kadını himaye eder, korur (Öztürk, 2010: 72). Toplumsal cinsiyet ve sinema arasındaki bu paralellik karşılıklı etkileşimin ne derece yoğun olduğunu göstermektedir.

Bazı filmlerde kadınlar etkin roller almazken bazı filmlerde hiç yer dahi alamazlar. Alison Bechdel'in 1985'te Dykes to Watch Out For çizgi romanı ile ortaya çıkan Bechdel Testi[3] , filmlerdeki eril dilin görünür kılınması ve kadın karakterlerin temsiliyetinin tespiti için kullanılan basit bir testtir. Test filmin üç kriteri sağlayıp sağlamadığına göre bir değerlendirme yapar. Bunlardan ilki filmde isimlerini bildiğimiz iki kadın karakterin olup olmadığı, ikincisi bu karakterlerin birbiriyle sohbet edip etmediği, son olarak da bu sohbetin konusunun erkekler olup olmadığıdır. En prestijli sinema ödüllerini alan veya gişede büyük başarı yakalayan filmlerin birçoğu bu basit testten dahi geçememiştir. Sinemadaki bu eril dil Sancar'ın belirttiği gibi Türk sinemasında da hakimdir.

> Türk filmleri beyaz perdeye aktarılmaya başlandığı ilk dönemlerden beri kadın imgesi temsili, erkek gözüyle işlenmiş. Kadın; cinsel nesne, sessiz, baştan çıkartan, yardıma muhtaç, kurtarılmayı bekleyen, ancak bir erkeğin fantezisinde yaşadığı sürece var olabilen bir nesne olarak temsil edilmiş ve pekiştirilmiştir. Diyebiliriz ki Türk sineması daha çok "erkek sinemasıdır". Filmlerdeki kadınların varlığı, erkeklerin dünyası içinde, erkeklerin arzuladığı gibi, erkeklerin izin verdiği kadar mümkündür (t.ly/_NzI).

[3] Testin popüler hale gelmesi 2010'larda Feminist Frequency sitesi aracılığıyla olmuştur. Bugün https://bechdeltest.com/ sitesinde izleyiciler tarafından yıllara göre sıralı bir şekilde filmlerin bu testi geçip geçemediğine dair paylaşımlar yapılmaktalar.

Sancar’la benzer şekilde Güçhan (1996, s. 32) da Türk sinemasına cinsel bir rol verseydi bunun ‘katıksız erkek’ olacağını belirtir. Dorsay her ne kadar sinemaya bir cinsiyet atfedemeyeceğini belirtse de sinemaya gidenlerin çoğunluğunun erkek olduğundan bahseder. Ona göre bunun nedeni kadının evinin bekçisi ve koruyucusu olması, yuvayı yapan dişi kuş oluşu, evde oturan ve oturması istenen içe dönük ve pasif varlık olmasından kaynaklıdır. Çekilen filmlerin büyük bölümü erkek hikayelerini anlatıyor olsa da erkek başroller kadın başrollerden çok olup uzun ömürlü olsalar da Dorsay (2000, s. 13-14)’a göre sinema denilince akla kadın, kadın yüzleri ve isimleri gelir; ona göre sinema dişil bir sanattır. Sinema denilince akla gelen bu kadın yüzleri Mulvey’in bahsettiği kameranın eril bakışı temsil ettiğine dair düşüncesiyle de örtüşür niteliktedir.

Tüm bu bilgiler ışığında toplumsal cinsiyet ve sinema ilişkisinin mekan bağlamında karşılıklarının aranması ve elde edilecek verilerin mevcut literatüre katkı sağlayacağı düşüncesi bu çalışmayı yapmaktaki çıkış noktasıdır. Bu amaçla yapılan bu çalışmada 1990-günümüz zaman aralığının Türk sinemasındaki öneminden ve çalışmaya neden konu olduğuna da değinmek gerekir.

1990’lı yılların başında ülke televizyonculuk tarihinin ilk özel televizyon kanallarının yayın yapmaya başlamıştır. Bu durum Türk sinema tarihinde yaşanan önemli kırılma anlarındandır. Zaten azalmış olan sinema seyircisi özel kanalların çeşitli yayınları nedeniyle televizyona yönelmiştir. Bu tarihten sonra salonlarda gösterilen filmlerin yanında televizyonlar için de filmler yapılmaya başlanmış, alternatif sinema arayışları artmış, artan bağımsız filmlerin ve yönetmenlerin etkisiyle sanat filmi ile ticari filmlerin ayrışmaya başlamıştır. Vardan (2003, s. 745)’a göre herhangi bir yapımcıya bağlı olmadan kendi ekonomik bağımsızlığıyla kendi sinema dilini oluşturmaya çalışan yeni bir yönetmenler kuşağı da ortaya çıkmıştır. 1990’lı yıllar Türk Sinemasında edebiyat uyarlamaları, komediler, kent insanının sorunlarına değinen filmler, arabesk filmleri, seks filmleri, tarihsel filmler, gerçek yaşam öyküleri, kadın öyküleri, politik film örnekleri, kadınları merkeze alan konuların islendiği filmler en göz önündeki türler olmuştur (Scognamillo, 2010, s. 44-445).

2000’lere gelindiğinde ise gelişen teknoloji, değişen hayat koşulları, küreselleşme, internet kullanımının yaygınlaşması gibi birçok etken toplumu etkilemeyi sürdürmüştür. Tüm bunların yansıra internetin günlük hayatın ayrılmaz bir parçası olmasıyla beraber sinema sektörü interneti film ve izleyiciyi buluşturan bir platform olarak kullanmaya başlamıştır. Aylık ücretlerle satılan üyelikler sayesinde izleyici sinemaya gitmeden yeni çıkan filmleri izlemeye başlamıştır. İzleyicinin bu eğilimi 2019 yılında başlayan pandemi ve pandeminin getirdiği şartlar nedeniyle de artarak sürmüştür.

1990’dan başlayarak günümüze dek geçen süre Türk sineması açısından farklı anlatım biçimleri, konu çeşitliliği, gelişen teknoloji ve bu teknolojinini getirilerinini sinemaya etkisi bakımından incenelmeye değer bir dönem olarka karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de toplumsal cinsiyetin mekanla olan ilişkisini sinema filmleri üzerinden değerlendirmektir. Bu bağlamda; aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

- Karakterler filmlerde hangi mekanlarda bulunuyor?
- Karakterler filmlerde hangi mekanlarda temsil ediliyor?

Araştırmanın Yöntemi

Toplumsal cinsiyetin mekanla olan ilişkisinin sinema filmleri üzerinden değerlendirildiği bu çalışmanın yöntemi nitel araştırma türlerinden biri olan durum çalışmasıdır.

Bogdan ve Biklen’in aktardığı gibi birçok nitel durum çalışması türü vardır (2007, s. 60). Yapılan bu çalışmada uygun tür olarak “dokümanlar” kullanılmıştır. Farklı yazarlar “dokümanları”

değişik şekillerde sınıflandırmışlardır. Örneğin Bogdan ve Biklen (2007, s. 64) dokümanları; kişisel, resmi ve popüler kültür dokümanları olarak üçe ayırırken, Geray (2016) dokümanları; niteliklerine (yazı, görüntü, ses ve görsel-işitsel temelli) ve bulundukları ortama göre (yazılı, filmsel, bilgisayar üzerinde ve taşınabilir olanlar) iki ana sınıfa ayırmış, Corbetta (2003, s. 296) kişisel ve kurumsal olarak ve Balcı (2006) da birincil ve ikincil olarak iki şekilde sınıflandırmışlardır.

Çalışma bağlamında analiz edilecek veriler Bogdan ve Biklen'a göre "popüler kültür dokümanı" , Geray'ın "niteliğine göre görüntü temelli" ve "bulunduğu ortama göre filmsel olan", Corbetta'ya göre "kurumsal" ve Balcı'ya göre de "birincil kaynak" olarak gösterilen sinema filmleri üzerinden elde edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Türk sineması ve izleyici arasında 90'ların başından başlayarak günümüze dek devam eden karşılıklı etkileşim ve bu etkileşimin sağladığı çeşitlilik yapılan çalışmanın literatüre katkısı açısından önemli görüldüğünden araştırmanın evrenini Türk Sinema Araştırmaları (TSA) veri tabanında yer alan 1990-2019[4] arası döneme ait tüm filmler (2509 film) oluşturmaktadır.

Evrenin büyüklüğü ve izlenecek filmlerin ortalama süreleri de dikkate alınarak, elde edilecek verilerin incelenmesi ve sağlıklı değerlendirilebilmesi için her yıl için bir filmin seçilerek incelenmesi uygun görülmüştür.

Örneklemi belirleme sürecinde incelenecek filmler için objektif tercihler yapabilmek adına her öğenin eşit derecede seçilme imkanını olduğu (Böke, 2014, s. 111) basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Her yıl için ayrı ayrı olacak şekilde filmlere birer numara verilmiş ve kura yöntemiyle hangi filmin inceleneceği belirlenmiştir. Tablo 2'de inceleme için kura sonucu belirlenen filmler yer almaktadır.

Tablo 2: Yıllara göre film sayıları ve inceleme için kura sonucu belirlenen ve örneklemi oluşturan filmler (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

Yıl	Seçilen Film	Yıl	Seçilen Film
1990	Eskici ve Oğulları	2005	2 Genç Kız
1991	Ateş Üstünde Yürümek	2006	Kısık Ateşte 15 Dakika
1992	Sarı Tebessüm	2007	Hicran Sokağı
1993	Öldüren Miras	2008	Şeytanın Pabucu
1994	Bir Yanımız Bahar Bahçe	2009	Hadi Gari Cumhur
1995	Sekizinci Saat	2010	En Mutlu Olduğum Yer
1996	Otostop	2011	Ay Büyürken Uyuyamam
1997	Nihavend Mucize	2012	Araf
1998	Hoşçakal Yarın	2013	Şarkı Söyleyen Kadınlar
1999	Gülün Bittiği Yer	2014	Kendime İyi Bak
2000	Hemşo	2015	Eski Sevgiliyi Unutmanın 10 Yolu
2001	Komser Şekspir	2016	Ankara Yazı: Veda Mektubu
2002	Sır Çocukları	2017	Rüzgar
2003	Bekleme Odası	2018	Sibel
2004	Mustafa Hakkında Herşey	2019	Organize İşler: Sazan Sarmalı

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada analiz birimi olarak "filmin geçtiği" her bir mekan seçilmiştir. İlk aşamada filmler izlenmiş, filmlerde kullanılan tüm mekanlar toplumsal cinsiyet ayrımını yeniden üretme ve göstermede önemli olmaları nedeniyle "özel alan" ve "kamusal alan" olarak kodlanmış ve kendi içlerinde de "iç mekan" ve "dış mekan" olarak gruplandırılmıştır. İç mekanlar ayrıca kendi içlerinde de detaylandırılmışlardır (Tablo 3).

[4] Pandemi dolayısıyla yaşanan sokağa çıkma yasakları hem sinema salonlarının kapanmasına hem de yeni film projelerinin iptal olmasına veya ertelenmesine neden olmuştur. Bu nedenle 2019 yılı sonrası dönem çalışmaya dahil edilmemiştir.

Tablo 3: Filmlerde yer alan mekanların “özel alan”, “kamusal alan”, “iç mekan” ve “dış mekan” olarak tespiti (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		Özel Alan		Kamusal Alan	
		İç Mekan	Dış Mekan	İç Mekan	Dış Mekan
1	ESKİCİ VE OĞULLARI	•babanın evi ◦mutfak ◦y.odası ◦kızla damadın y.odası •mehmet'in evi ◦salon •mehmet'in tarladaki çadırı •babanın tarladaki çadırı	•mehmet'in evinin bahçesi •babanın evinin bahçesi •komşu balkonları	•hastane ◦hasta odası ◦vezne ◦hasta kabul •babanın ayakkabı dükkanı •göçmen ağa'nınl dükkanı •kahvehane •berber	•cami •kahvehane •kent sok./cad. • kapı önü •pamuk tarlası
3	SARI TEBESSÜM	•eda ve idris'in evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •erdal'ın evi (atölyesi) ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •parti yapılan ev ◦salon •eda'nın kız kardeşinin evi ◦salon •arkadaşlarının evi ◦salon		•eda'nın işyeri (sanat galerisi) •idris'in işyeri •barlar •kafe1	•kafe2 •kent sok./cad. •orman
5	BİR YANIMIZ BAHAR BAHÇE	•ömer'in evi ◦salon ◦oyun odası ◦melih'in y.odası •ömer'in yazlığı ◦salon ◦y.odası ◦banyo •ayşe'nin evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •melih'in aile evi ◦salon ◦y.odası	•ömer'in yazlığının •ayşe'nin evinin bahçesi	•ayşe'nin işyeri •bar •berber •hotel •nüfus müdürlüğü	•antik kent •orman
7	OTOSTOP		•orhan'ın villasının	•orhan'ın oteli ◦otel odası ◦bar ◦havuz •orhan'ın işyeri •dinlenme tesisi	•benzinlik •köy kahvesi •orhan'ın otel bahçesi •harabeler •yol •boğaz •sahil
9	HOŞÇA KAL YARIN	•avukatın evi ◦salon		•hapisane ◦komiser odası ◦koridorlar ◦görüş odası •adliye ◦mahkeme salonu ◦bekleme a. •hastane ◦koridor ◦hasta odası •karakol •sığınak •gizlenilen bina •kahve	•hapisane avlusu •gecekondu mah. •kent sok./cad. •meydan •yol
11	HEMŞO	•cebrail'in köydeki aile evi ◦y.odası •dedenin köy evi ◦salon ◦y.odası •yaşar'ın evi ◦salon ◦y.odası ◦banyo •hamit'in evi ◦salon ◦y.odası •zülfikar'ın evi ◦salon	•yaşar'ın evinin balkonu •köy evinin avlusu	•hastane ◦hasta odası ◦bekleme a.(koridor ◦kan alma birimi •bakkal •kahve •restoran •bar •hotel •atm	•teras ve damlar •manav •liman •hastane bahçesi •kent sok./cad. •park •köy sokakları
13	SIR ÇOCUKLARI	•cemil'in evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •zeynep'in evi ◦salon ◦y.odası •reşo'nun evi ◦salon •reşo'nun akrabasının evi ◦salon •christopher'ın evi ◦salon •kahve ◦kahvecinin y.odası	•cemil'in evinin bahçesi	•tv stüdyosu ◦lobi ◦sahne •genelev •meyhane •bar •cami •eczane •market •kahve •berber •vagon •istanbul surları	•yetiştirme yurdu •sinema •tv stüdyo girişi •kahve •gar •iskele •futbol sahası •milli piyango standı •kent sok./cad. •park
15	MUSTAFA HAKKINDA HER ŞEY	•mustafa'nın evi ◦salon ◦mutfak ◦sanat atölyesi ◦çocuk odası ◦y.odası ◦banyo •mustafa'nın aile evi ◦salon ◦mutfak ◦çocuk odası •mustafa'nın orman evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası ◦banyo •fikret'in arkadaşının evi ◦y.odası	•mustafa'nın evinin bahçesi •mustafa'nın orman evinin	•hastane ◦morg ◦hastane odası ◦bekleme a. (koridor ◦mutfak ◦depo •mustafa'nın işyeri ◦ofis(toplantı ◦set arkası ◦set •restoran •bar •market	•mahalle •okul girişi •avm önü •mezarlık •kent sok./cad. •yol •orman •boğaz •göl kenarı
17	KISIK ATEŞTE 15 DAKİKA	•resul'ün evi ◦salon		•restoran ◦restoran ◦mutfak ◦bar ◦ofis ◦depo ◦sahne ◦vestiyer ◦tuvalet •resul'ün babasının dükkanı •hastane •yapımcı ofisi 1 •yapımcı ofisi 2	•restoran önü
19	ŞEYTANIN PABUCU	•burhan'ın evi ◦antre ◦salon ◦nebahat'in y.o. ◦burhan'ın y.o. ◦bodrum/depo ◦banyo	•burhan'ın evinin bahçesi •aysel'in evinin balkonu	•niyazi'nin işyeri ◦koridor ◦ofis 1 ◦ofis 2 •avm •kumarhane •türbe •kabe'de ofis	•kabe •havaalanı •kent sok./cad. •yağlı güreş meydanı
21	EN MUTLU OLDUĞUM YER	•kemal'in annesinin evi ◦salon ◦y.odası •aybars'ın evi ◦salon •elif ve arkadaşının evi ◦salon		•bar ◦bar ◦asansör ◦otopark ◦ofis •giysi mağazası •dinlenme tesisi •araç kiralama ofisi •internet kafe •meyhane •otel 1 •otel 2	•restoran 1 •restoran 2 •otelin terası •telefon kulübesi •atm •rıhtım •kent sok./cad. •meydan •park •yol •kırsal •orman

		Özel Alan		Kamusal Alan	
		İç Mekan	Dış Mekan	İç Mekan	Dış Mekan
2	AteŞ ÜSTÜNDE YÜRÜMEK			•bale gösterisi yapısı ◦sahne ◦sahne arkası ◦dans atölyesi ◦yemekhane ◦kostüm odası	
4	ÖLDÜREN MİRAS	•köşk ◦salon ◦fezanın y.o.(kadın) ◦avukatın oğlunun y.o. ◦amcanın y.o. • feyza ve arkadaşının evi ◦salon	•köşkün bahçesi		•mezarlık
6	SEKİZİNCİ SAAT	•sinan'ın evi ◦salon ◦y.odası ◦banyo •esra ile kız arkadaşının evi ◦salon ◦koridor ◦banyo •elif'in evi ◦salon ◦y.odası •esra'nın erkek arkadaşının evi	•sinanın sitesinin	•esra'nın kaldığı hastane ◦hasta odası ◦koridor ◦duş •karakol ◦nezarethane ◦komiser odası •hastane ◦acil ◦hastane polisi •sinan'ın işyeri •telefon kulübeleri •kafe •bar •kilise •bakkal	•lokanta •benzinlik •gazete bufesi •kent sok./cad. •meydan •deniz kenarı
8	NİHAVEND MÜCİZE	•erol'un evi ◦salon ◦mutfak ◦erol'un y.odası ◦suzan'ın y.odası ◦banyo •işsir'in evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •erol'un babasın ◦salon	•erol'un babasının evinin balkonu	•erol'un işyeri ◦ofis ◦kayıt odası ◦stüdyo •iris'in işyeri (ot ◦lobi ◦ofis ◦bar ◦restoran •psikolog •avm •restoran1 •restoran2	•restoran •kent sok./cad.
10	GÜLÜN BİTTİĞİ YER	•gencin aile evi ◦salon ◦y.odası •kızın aile evi ◦salon	•gencin aile evinin bahçesi	•hapishane ◦hücre ◦sorgu odası ◦koridor ◦teşhis odası •morg •gencin babasının dükkanı •okul •karakol •cami •kompartman 1 •kompartman 2	•kahve •gar •tren istasyonu •kent sok./cad. •köprü
12	KÖMÜR ŞEHİR	•komiserin evi ◦salon ◦su'yun odası •izleyici evleri		•karakol ◦komiser odası ◦polis odası ◦nezarthane •hastane ◦hasta odası ◦doktor odası •tv stüdyosu ◦kulis ◦sahne ◦tuvalet •okul ◦konferans sal. ◦koridor •otel ◦otel odası •büfe (dönerci) •bar •hamam	•kahve •otel balkonu •hastane bahçesi •okul bahçesi •karakol bahçesi •kent sok./cad.
14	BEKLEME ODASI	•ahmet'in evi ◦apartman girişi ◦salon ◦çalışma odası ◦y.odası	•ahmet'in evinin balkonu •ahmet'in evinin avlusu •ferit'in evinin girişi	•karakol ◦ifade odası ◦teşhis odası •kafe	•çay ocağı •karakol girişi •bakkal önü •kahve önü •çay bahçesi •gecekondu mah. •kent sok./cad. •sahil
16	İKİ GENÇ KIZ	•behiye'nin aile ◦salon ◦mutfak ◦behiye'nin o. ◦tufan'ın o. ◦banyo •handan'ın evi ◦salon ◦mutfak ◦leman'ın y.odası ◦handan'ın y.o. ◦banyo •çiğdem'in evi ◦salon •erim'in evi ◦y.odası •nevin'in evi ◦salon		•kitapçı •dershane •avm •2.el giysi dükkanı •müzik market •yüzme havuzu •eczane •fotoğrafçı •restoran •çorbacı	•süs havuzu •kent sok./cad. •boğaz
18	HİÇKAN SOKAĞI	•müesser'in aile evi ◦salon ◦mutfak ◦müesser'in odası ◦arif'in odası •leyla'nın aile evi ◦salon ◦mutfak ◦leyla'nın odası •şadi bey'in ◦salon •arif'in ◦salon •sabri'nin evi ◦salon •arif'in annesinin evi ◦y.odası	•leyla'nın evinin bahçesi	•hastane ◦yemekhane ◦hasta odası ◦görüş odası •hapishane •arif'in dükkanı •karakol •sabri'nin dükkanı •meyhane •berber •leylanın babasının işyeri •kuaför •yetiştirme yurdu •sabri ve müesser'in	•adliye •kahve •market •manav •gar •metro girişi •oto yıkama •telefon klübesi •yetiştirme yurdu bahçesi •istanbul sokakları •müesser'in evinin önü •sahil •park
20	HAİRGARİ CUMHUR	•cumhur'un evi ◦mutfak ◦y.odası	•cumhur'un evinin bahçesi	•otel ◦yönetim ofisi ◦toplantı odası •adliye ◦mahkeme salon •büfe/dönerci •restoran •lokanta •müze	•restoran •cumhur'un dükkanı •bujiteri dükkanı •otel bahçesi/havuz •tur kiosku •antik harabeler •marina •mezarlık •kent sok./cad. •meydan •narenciye bahçesi •sahil
22	AY BÜYÜRKEN UYUYAMAM	•melek'in evi ◦melek'in y.o. ◦kızların y.o. ◦banyo •neslişah'ın evi ◦salon ◦y.odası •ayakkabı tamircisinin ◦antre •kadınların ◦yaman'ın y.o.	•melek'in evinin avlusu •melek'in evinin	•lokmacı ◦lokmacı ◦mutfak •kahve •otogar •ucuzlukçu •ayakkabı tamircisi •tuhafiye •gelinlikçi •tiyatro ◦kulis •kafe/bar •restoran •samanlık •mobilya mağazası •aile sağlığı mer ◦muayenehane •tekel bayisi	•restoran •kahve •otel bahçesi/havuz •marina •rıhtım •tiyatro sahnesi •lokmacı önü •cami avlusu •ayakkabı tamircisi önü •kent sok./cad. •park •pazar •deniz kenarı •sahil

Tablo 3'ün devamı: Filmlerde yer alan mekanların "özel alan", "kamusal alan", "iç mekan" ve "dış mekan" olarak tespiti (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

23	ARAF	•zehra'nın aile evi •olgun'un aile evi •derya'nın evi •ebe'nin evi •mahur'un kamyonu	◦salon ◦zehra'nın y.o. ◦banyo ◦mutfak ◦olgun'un y.o. ◦banyo ◦salon ◦banyo ◦salon		•dinlenme tesisi •hastane •hapishane •kır kahvesi •umumi duşlar •hal •internet kafe •düğün salonu •disko •otel •kafe	◦restoran ◦mutfak ◦mağaza ◦bekleme a.(koridor) ◦doktor odası ◦tuvalet ◦koğuş	•dinlenme tesisi •gar •tren rayları •hapishane avlusu •futbol sahası •kent sok./cad. •köprü •yol •dağ yamacı	24	ŞARKI SÖYLEYEN KADINLAR YA DA ADEMİN Y AKARİŞİ	•mesut'un evi •hale ve adem'in evi •doktor'un evi •esma'nın evi	◦salon ◦mutfak ◦adem'in y.o. ◦banyo ◦salon ◦mutfak ◦y.odası ◦banyo ◦antre ◦mutfak ◦doktorun y.o. ◦meryem'in y.o. ◦banyo ◦esma'nın odası	•esma'nın evi •doktor'un evinin girişi	•yüzme havuzu •kahve •hastane1 •hastane2	◦tomografi odası ◦hasta odası	•lokanta •çay bahçesi •harabe •rıhtım •iskele •futbol sahası •çeşme •ada sokakları •ada •orman •sahil
25	KENDİME İYİ BAK	•emre'nin evi •begüm'ün annesinin evi •emrenin kardeşinin	◦salon ◦mutfak ◦y.odası ◦banyo ◦salon ◦begüm'ün y.o.		•otel •hastane •emre'nin işyeri •yapı market •karaoke bar	◦otel odası ◦restoran ◦doktor odası ◦hasta odası	•restoran •otel bahçesi •kampüs bahçesi •sokaklar	26	EŞİ SEVGİLİYİ UNUTMANIN 10 YOLU	•alper'in evi •mutlu'nun evi •zehra'nın aile	◦mutfak ◦y.odası ◦banyo ◦y.odası ◦salon	•alper'in babasının evinin bahçesi •alper'in babasının evinin balkonu	•düğün salonu •ayrılık danışmanı ofisi •otel •hastane •spor salonu •PTT •SPA •havaalanı	◦gelin hazırlık ◦damat hazırlık ◦düğün salonu ◦danışma ◦ofis ◦otel odası ◦hastane odası	•kent sok./cad. •çay bahçesi 1 •çay bahçesi 2 •zehra'nın aile evinin önü •sahil •rıhtım
27	ANKARA YAZI: VEDA MEKTUBU	•ahmet'in evi •mustafa'nın nişanlısını aile evi •köy evi	◦salon ◦mutfak ◦mustafa'nın y.o. ◦salon ◦nişanlı'nın ◦salon	•ahmet'in evinin bahçesi	•karakol •adliye •cezaevi •ahmet'in dükkanı •harabe •avukat ofisi •cami •dernek binası •kahve1 •kahve2	◦müdür odası ◦hücre ◦sorgu odası ◦bekleme alanı ◦bekleme alanı ◦savcılık ◦mahkeme salonu ◦hakim odası ◦koğuş ◦tuvalet ◦koridor	•kent sok./cad. •kahve1 •kahve2 •kahve3 •ahmet'in dükkanı •fırın •kumaş dükkanı •karakol •adliye •cezaevi avlu	28	RÜZGAR	•ece'nin evi	◦salon ◦y.odası ◦banyo	•ece'nin evinin bahçesi	•ece'nin işyeri •terkedilmiş bin •hastane •çocuk esirgeme •tv stüdyosu •restoran •lokanta •demiryolu gözetleme kulesi •muayenehane •karakol •müzikhol/pavyon •kahve	◦lobi ◦müdür odası ◦toplantı odası ◦stüdyo ◦kulis ◦çocukların ◦ofis ◦yemekhane ◦y.odası ◦depo ◦bekleme alanı/k ◦müdür odas	•lokanta •çay bahçesi •havuzlu bahçe •at çiftliği •eski tren rayları •gemi sığınağı •kent sok./cad. •meydan •park •çocuk esirgeme kurumu •halı saha
29	SİBEL	•emin'in evi •narin'in evi •kına yapılan ev •dağdaki kulübe	◦salon ◦mutfak ◦sibel'in y.o. ◦fatma'nın y.o. ◦emin'in y.o. ◦banyo ◦salon ◦salon	•emin'in evinin balkonu	•emin'in dükkanı •çay deposu		•köy •bahçe •fındık bahçesi •çay bahçesi (çaylık) •orman	30	ORGANİZE İŞLER: SAZAN SARMALI	•nazlı ve bahadır'ın evi •ihsan'ın evi	◦salon ◦y.odası ◦salon	•ihsan'ın evinin	•saruhan'ın işye •asım'ın işyeri •nikah dairesi •kahve1 •kahve2 •kapalıçarşı •karakol •hastane •avm •bar1 •bar2 •demir satış ofisi •taci'nin işyeri •kokoreççi •dernek binası(kumarhane) •restoran •sıtkı'nın ofisi •kuruyemiş toptancısı •ihsan'ın dükkanı	◦ofis ◦kumarhane ◦ofis ◦y.odası ◦fuaye ◦nikah salonu ◦ofis ◦kahve ◦ofis ◦kahve ◦kuyumcu ◦ifade odası ◦kafeterya ◦ayakkabı mağazası	•karakol •asım'ın işyeri •cafe/bar •saruhan'ın işyerinin teras •kolej bahçesi •kent sok./cad. •meydan •boğaz •rıhtım

İncelenen filmlerde kadın ve erkek karakterlerin yer aldığı tüm mekanlar belirlenmiş ve bu mekanlar aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir:

- Mekanda bulunma
- Mekanda temsil edilme

Belirlenen bu başlıklar aynı zamanda yapılan çalışmanın kategorilerini de oluşturmaktadır.

Analiz süreci; 1.Verileri toplama, 2. Kategori ve kodlama, 3. Analiz ve 4. Sonuç şeklinde ilerlemiştir.

Analiz ve Bulgular

Yapılan araştırmada seçilen filmlerden özel alanla ilişkili 88 iç mekan, 187 iç mekan bölümü, 32 dış mekan ve kamusal alanla ilişkili 211 iç mekan, 145 iç mekan bölümü, 197 dış mekan olmak üzere "mekanda bulunma" ve "mekanda temsil edilme" kategorileri altında toplam 860 mekan analiz edilmiştir.

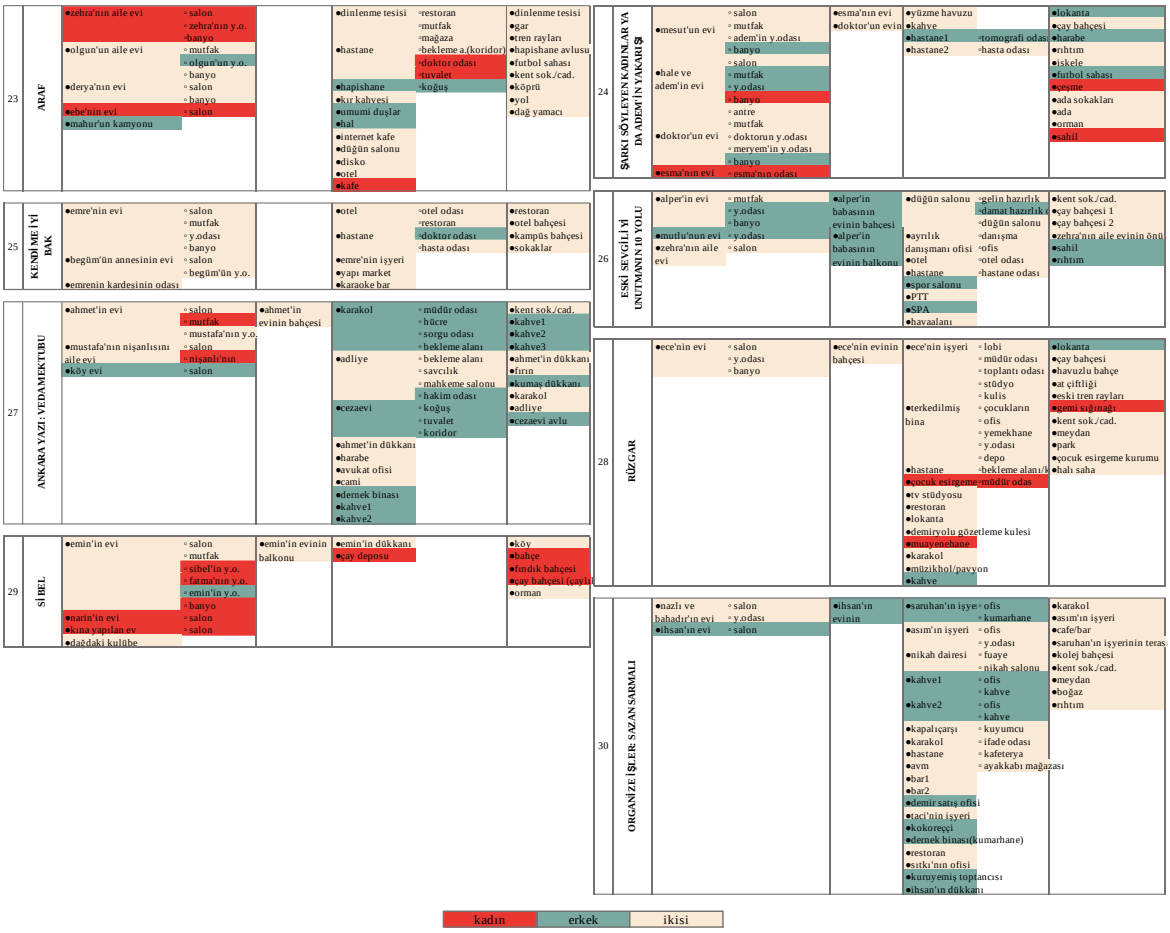
Mekanda Bulunma

Çalışmanın bu aşamasında filmler boyunca karakterlerin hangi mekanlarda bulunup bulunmadıkları üzerinde durulmuştur. İlk olarak özel alan, daha sonra ise kamusal alanda ne tür mekanlarda bulundukları tespit edilmeye çalışılmıştır (Tablo 4).

Tablo 1: Karakterlerin bulunduğu mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		Özel Alan		Kamusal Alan	
		İç Mekan	Dış Mekan	İç Mekan	Dış Mekan
1	ESKİCİ VE OĞULLARI	•babanın evi ◦mutfak ◦y.odası ◦kızla damadın y.odası ◦salon •mehmet'in evi •mehmet'in tarladaki •babanın tarladaki çadırı	•mehmet'in evinin bahçesi •babanın evinin bahçesi •komşu balkonları	•hastane ◦hasta odası ◦vezne ◦hasta kabul •babanın •göçmen ağa'nının •kahvehane •berber	•cami •kahvehane •kent sok./cad. •kapı önü •pamuk tarlası
2	ATEŞ ÜSTÜNDE YÜRÜMEK			•bale gösterisi yapısı ◦sahne ◦sahne arkası ◦dans atölyesi ◦yemekhane ◦kostüm odası	
3	SARI TEBESSÜM	•eda ve idris'in evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •erdal'ın evi (atölyesi) ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •parti yapılan ev ◦salon •eda'nın kız kardeşinin ◦salon •arkadaslarının evi ◦salon		•eda'nın işyeri (sanat galerisi) •idris'in işyeri •barlar •kafe1	•kafe2 •kent •orman
4	ÖLDÜREN MİRAS			•köşk ◦salon ◦fezanın y.o.(kadın) ◦avukatın oğlunun ◦amcanın y.o. •feyza ve arkadaşının evi ◦salon	•köşkün bahçesi •mezarlık
5	BİR YANIMIZ BAHAR BAHÇE	•ömer'in evi ◦salon ◦oyun odası ◦melih'in •ömer'in yazlığı ◦salon ◦y.odası ◦banyo •ayşe'nin evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •melih'in aile evi ◦salon ◦y.odası	•ömer'in yazlığının •ayşe'nin evinin bahçesi	•ayşe'nin işyeri •bar •berber •hotel •nüfus	•antik kent •orman
6	SEKİZİNCİ SAAT			•sinan'ın evi ◦salon ◦y.odası ◦banyo •esra ile kız arkadaşının evi ◦salon ◦koridor ◦banyo •elif'in evi ◦salon ◦y.odası •esra'nın erkek arkadaşının evi ◦y.odası	•sinanın sitesinin •esra'nın ◦hasta odası ◦koridor ◦duş •karakol ◦nezarethane ◦komiser odası •hastane ◦acil ◦hastane polisi •sinan'ın işyeri •telefon •kafe •bar •kilise •bakkal •lokanta •benzinlik •gazete büfesi •kent sok./cad. •meydan •deniz kenarı
7	OTOSTOP		•orhan'ın villasının	•orhan'ın oteli ◦otel odası ◦bar ◦havuz •orhan'ın işyeri •dinlenme tesisi	•benzinlik •köy kahvesi •orhan'ın otelini bahçesi •harabeler •yol •boğaz •sahil
8	NİHAVEND MÜCİZE			•erol'un evi ◦salon ◦mutfak ◦erol'un y.odası ◦suzan'ın y.odası •isir'in evi ◦banyo ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •erol'un ◦salon	•erol'un babasının evinin balkonu •erol'un işyeri ◦ofis ◦kayıt odası ◦stüdyo •iris'in işyeri ◦lobi ◦ofis ◦bar ◦restoran •psikolog •avm •restoran1 •restoran2 •restoran •kent sok./cad.
9	HOŞÇA KAL YARIN	•avukatın evi ◦salon		•hapisane ◦komiser odası ◦koridorlar ◦görüş odası •adliye ◦mahkeme salonu ◦bekleme alanı •hastane ◦koridor ◦hasta odası •karakol •sığınak •gizlenilen bina •kahve	•hapisane avlusu •gecekondu •kent sok./cad. •meydan •yol
10	GÜLÜN BİTTİĞİ YER			•gencin aile evi ◦salon ◦y.odası •kızın aile evi ◦salon	•gencin aile evinin bahçesi •hapishane ◦hücre ◦sorgu odası ◦koridor ◦teşhis odası •morg •gencin •okul •karakol •cami •kompartman 1 •kompartman 2 •kahve •gar •tren istasyonu •kent sok./cad. •köprü
11	HEMŞO	•cebrail'in köydeki aile ◦y.odası •dedenin köy evi ◦salon ◦y.odası •yaşar'ın evi ◦salon ◦y.odası ◦banyo •hamit'in evi ◦salon ◦y.odası •zülfikar'ın evi ◦salon	•yaşar'ın evinin balkonu •köy evinin avlusu	•hastane ◦hasta odası ◦bekleme a.(koridor) ◦kan alma birimi •bakkal •kahve •restoran •bar •hotel •atm	•teras ve damlar •manav •liman •hastane bahçesi •kent sok./cad. •park •köy sokakları
12	KOMSER ŞEKSPİR			•komiserin evi ◦salon ◦su'yun odası •izleyici evleri	•karakol ◦komiser odası ◦polis odası ◦nezarthane •hastane ◦hasta odası ◦doktor odası •tv stüdyosu ◦kulis ◦sahne ◦tuvalet •okul ◦konferans ◦koridor •otel ◦otel odası •büfe (dönerci) •bar •hamam •kahve •otel balkonu •hastane bahçesi •okul bahçesi •karakol bahçesi •kent sok./cad.
13	SIR ÇOCUKLARI	•cemil'in evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası •zeynep'in evi ◦salon ◦y.odası •reşo'nun evi ◦salon •reşo'nun akrabasının evi ◦salon •christopher'in evi ◦salon •kahve ◦kahvecinin	•cemil'in evinin bahçesi	•tv stüdyosu ◦lobi ◦sahne •genelev •meyhane •bar •cami •eczane •market •kahve •berber •vagon •istanbul surları	•yetiştirme yurdu •sinema •tv stüdyosu •kahve •gar •iskele •futbol sahası •milli piyango •kent sok./cad. •park
14	BEKLEME ODASI			•ahmet'in evi ◦apartman girişi ◦salon ◦çalışma odası ◦y.odası	•ahmet'in evinin balkonu •ahmet'in evinin avlusu •ferit'in evinin girişi •karakol ◦ifade odası ◦teşhis odası •kafe •çay ocağı •karakol girişi •bakkal önü •kahve önü •çay bahçesi •gecekondu mahallesi •kent sok./cad. •sahil
15	MUSTAFA HAKKINKA HER ŞEY	•mustafa'nın evi ◦salon ◦mutfak ◦sanat atölyesi ◦çocuk odası ◦y.odası ◦banyo ◦salon •mustafa'nın aile evi ◦mutfak ◦çocuk odası •mustafa'nın orman evi ◦salon ◦mutfak ◦y.odası ◦banyo •fikret'in arkadaşının evi ◦y.odası	•mustafa'nın evinin bahçesi •mustafa'nın orman evinin	•hastane ◦morg ◦hastane odası ◦bekleme alanı ◦mutfak ◦depo •mustafa'nın işyeri ◦ofis(toplantı ◦set arkası ◦set •restoran •bar •market	•mahalle •okul girişi •avm önü •mezarlık •kent sok./cad. •yol •orman •boğaz •göl kenarı
16	İKİ GENÇ KIZ			•behiye'nin aile evi ◦salon ◦mutfak ◦behiye'nin odası ◦tufan'ın odası ◦banyo •handan'ın evi ◦salon ◦mutfak ◦leman'ın y.odası ◦handan'ın y.odası ◦banyo •çiğdem'in evi ◦salon •erim'in evi ◦y.odası •nevin'in evi ◦salon	•kitapçı •dershane •avm •2.el giysi •müzik market •yüzme havuzu •eczane •fotoğrafçı •restoran •çorbacı •sıtıs havuzu •kent sok./cad. •boğaz
17	KISIK ATEŞTE 15 DAKİKA	•resul'ün evi ◦salon		•restoran ◦restoran ◦mutfak ◦bar ◦ofis ◦depo ◦sahne ◦vestiyer ◦tuvalet •resul'ün babasının •hastane •yapımcı ofisi 1 •yapımcı ofisi 2	•restoran önü
18	HİÇ CRAN SOKAĞI			•müesser'in aile evi ◦antre ◦salon ◦mutfak ◦müesser'in odası ◦arif'in odası •leyla'nın aile evi ◦salon ◦mutfak ◦leyla'nın odası •şadi bey'in ◦salon •arif'in ◦salon •sabri'nin evi ◦salon •arif'in ◦y.odası	•leyla'nın evinin bahçesi •hastane ◦yemekhane ◦hasta odası ◦görüş odası •hapishane •arif'in •karakol •sabri'nin •meyhane •berber •leylanın •kuaför •yetiştirme •sabri ve müesser'in •adliye •kahve •market •manav •gar •metro girişi •oto yıkama •telefon klübesi •yetiştirme yurdu •istanbul sokakları •müesser'in evinin önü •sahil •park
19	ŞEYTANIN PABUÇ	•burhan'ın evi ◦antre ◦salon ◦nebahat'in ◦burhan'ın ◦bodrum/depo ◦banyo	•burhan'ın evinin bahçesi •aysel'in evinin balkonu	•niyazi'nin işyeri ◦koridor ◦ofis 1 ◦ofis 2 •avm •kumarhane •türbe •kabe'de ofis	•kabe •havaalanı •kent sok./cad. •yağlı güreş
20	HADİ GARİ CUMHUR			•cumhur'un evi ◦mutfak ◦y.odası	•cumhur'un evinin bahçesi •otel ◦yönetim ofisi ◦toplantı odası ◦mahkeme salon •adliye •büfe/dönerci •restoran •lokanta •müze •restoran •cumhur'un dükkanı •bujiteri dükkanı •otel bahçesi/havuz •tur kiosku •antik harabeler •marina •mezarlık •kent sok./cad. •meydan •narenciye bahçesi •sahil
21	EN MUTLU OLDUĞUM YER	•kemal'in annesinin evi ◦salon ◦y.odası •aybars'ın evi ◦salon •elif ve arkadaşının evi ◦salon		•bar ◦bar ◦asansör ◦otopark ◦ofis •giysi mağazası •dinlenme tesisi •araç kiralama •internet kafe •meyhane •otel 1 •otel 2	•restoran 1 •restoran 2 •otelin terası •telefon kulübesi •atm •rıhtım •kent •meydan •park •yol •kırsal •orman
22	AY BÜYÜRKEN UYUYAMAM			•melek'in evi ◦melek'in y.odası ◦kızların y.odası ◦banyo •neslişah'ın evi ◦salon ◦y.odası •ayakkabı tamircisinin (ahmet)evi ◦antre ◦yaman'ın y.odası •kadınların görüldüğü ev	•melek'in •melek'in •lokmacı ◦lokmacı ◦mutfak •kahve •otogar •ucuzlukçu •ayakkabı •tuhafiye •gelinlikçi •tiyatro ◦kulis •kafe/bar •restoran •samanlık •mobilya •aile sağlığı ◦muayenehane •tekel bayisi •restoran •kahve •otel bahçesi/havuz •marina •rıhtım •tiyatro sahnesi •lokmacı önü •cami avlusu •ayakkabı tamircisi önü •kent sokakları/caddeler •park •pazar •deniz kenarı •sahil

Tablo 2'ün devamı: Karakterlerin bulunduğu mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

Çalışmada "özel alan" olarak tanımlanan, 83 ev ve 5 diğer olmak üzere toplamda 88 genel iç mekan ve bu mekanları oluşturan 187 iç mekan bölümü tespit edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 3: Özel alana dair iç mekan (sol) ve iç mekan bölümleri (sağ) (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
ev		16	7	60
diğer	kahve	-	1	-
	kamyon	-	1	-
	çadır	-	-	2
	klübe	-	-	1
toplam:		16	9	63
genel toplam: 88				

		kadın	erkek	ikisi
evin bölümleri	mutfak	7	2	14
	y.odası	14	11	40
	salon	15	7	45
	banyo	7	6	7
	koridor-giriş-antre	1	-	5
	çocuk odası	-	1	1
	oyun odası	-	1	-
	çalışma odası	-	-	1
	sanat atölyesi	-	-	1
	bodrum/depo	-	1	-
toplam:		44	29	114
genel toplam: 187				

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında:

- 44 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 29 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 114 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,
- Mutfak ve salonda kadın karakterlerin erkek karakterlere göre daha fazla, yatak odası ve banyoda ise her iki karakterin benzer oranda bulunduğu,
- Oyun odası ve bodrum/depoda kadınların hiç yer almadıkları, çalışma odası ve sanat atölyesinde ise her iki karakterin beraber bulunduğu görülmüştür.

Çalışmada “özel alan” olarak tanımlanan mekanların 32 tanesini dış mekanlar oluşturmaktadır (Tablo 6).

Tablo 4: Özel alana dair dış mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
evin bölümü	avlu	-	-	3
	bahçe	-	2	15
	balkon	2	2	3
	giriş-veranda	1	1	3
	toplam:	3	5	24
genel toplam: 32				

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında:

- 3 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 5 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 24 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,
- Avlu ve bahçede kadınların yalnız bulunmadıkları [5],
- Balkon, giriş/verandada “mekanda bulunma” bağlamında kadın ve erkek karakterler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Çalışmada “kamusal alan” olarak tanımlanan toplamda 531 mekan tespit edilmiştir. Bu mekanların 211 tanesini genel iç mekanlardan oluşmaktadır. Bu mekanlar işlevlerine göre Tablo 7’de görüldüğü şekilde kategorize edilmişlerdir.

Tablo 5: Kamusal alana dair iç mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
ticari	restoran	1	1	8
	lokanta	-	-	2
	kafe	2	-	4
	kahve	-	10	1
	lokmacı	-	-	1
	çorbacı	-	-	1
	büfe	-	2	1
	meyhane	-	1	2
	bar	-	1	10
	disko	-	-	1
	müzikhol/pavyon	-	-	1
	düğün salonu	-	-	2
	kumarhane	-	1	1

		kadın	erkek	ikisi
ticari	karakterlere ait işyerleri	-	6	22
	otel-hotel	1	1	8
	dükkan-market-manav	-	1	3
	avm	-	-	4
	tv stüdyosu	-	-	3
	müzik market	-	-	1
	kitapçı	1	-	-
	eczane	1	1	-
	fotoğrafçı	-	-	1
	tuhafiye	-	-	1
	gelinlikçi	1	-	-
	berber	-	4	-
	kuaför	-	-	1
	ucuzlukçu	-	1	-
	genelev	-	-	1
	yapımcı ofisi	-	1	1
	kabe'de ofis	-	1	-
	mobilya mağazası	-	1	-
	tekel bayisi	-	1	-
	hal	-	1	-
	internet kafe	-	-	2
	dernek binası	-	1	-
	demir satış ofisi	-	1	-
	kuruyemişçi	-	1	-
	giysi mağazası	-	-	2
	araç kiralama ofisi	-	-	1
	yapı market	-	-	1
	kapalıçarşı	-	-	1
	avukat ofisi	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
resmi	yetiştirme yurdu	1	-	1
	hapishane	-	3	2
	adliye	-	-	3
	karakol	-	5	4
	nüfus müdürlüğü	-	-	1
	nikah dairesi	-	-	1
	PTT	-	-	1
sağlık	hastane	1	2	13
	aile sağlığı merkezi	-	-	1
	psikolog	-	-	1
	muayenehane	1	-	-
	morg	-	1	-
spo	spor salonu	-	1	-
eğit	okul	-	-	2
	dershane	-	-	2
ulaşım	dinlenme tesisi	-	-	3
	havaalanı	-	-	1
	otogar	-	-	1
	vagon-kompartıman	-	1	2

		kadın	erkek	ikisi
kültür/sa	tiyatro	-	-	1
	sinema	-	-	-
	bale	-	-	1
	müze	1	-	-
dini	cami	-	2	1
	kilise	1	-	-
	türbe	-	-	1
suyla	havuz	1	-	1
	umumi duşlar	-	1	-
	SPA	-	1	-
	hamam	-	1	-
diğer	surlar	-	-	1
	telefon kulübesi	1	-	-
	atm	-	-	1
	çay deposu	1	-	-
	gizlenilen bina	-	1	-
	sığınak	-	-	1
	terkedilmiş bina	-	-	1
	harabe	-	-	1
	samanlık	-	-	1
	toplam:	15	57	139
genel toplam: 211				

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında15 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 57 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 139 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin yer aldığı görülmüştür.

Tablo 7 detaylıca incelendiğinde:

- Yeme-içme mekanlarının 3 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 14 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 20 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,
- Eğlence mekanlarında kadın karakterler hiçbir mekanda yalnız bulunmazken, 2 mekanda sadece erkek karakterlerin, 15 mekanda ise hem erkek hem kadın karakterlerin bulunduğu,

[5] “Yalnız bulunmak” söylemi kadınların kadınlar dışında, erkeklerin de erkekler dışında bir karakterle mekanda bulunmaması anlamında kullanılmıştır.

- Yeme-içme ve eğlence mekanlarında kahvenin erkek karakterlerin çoğunlukla yalnız bulunduğu mekan olduğu,
- Restoran, büfe, meyhane ve kumarhanede erkek karakterlerin yalnız olarak bulunduğu,
- Lokanta, lokmacı, çorbacı, disko, müzikhol/pavyon ve düğün salonu mekanlarında "mekanda bulunma" bağlamında kadın ve erkek karakterler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
- Diğer ticari iç mekanlarda ise 4 mekanda sadece kadın karakterlerin, 22 mekanda sadece erkek karakterlerin ve 54 mekanda da hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,
- Kitapçı ve gelinlikçide erkek karakterler hiç bulunmazken, berber, ucuzlukçu, Kâbe'de ofis, mobilya mağazası, tekel bayisi, hal, dernek binası, demir satış ofisi ve kuruyemişçinin kadın karakterlerin hiç bulunmadığı mekanlar olduğu,
- Karakterlere ait iş yerlerinde erkek karakterlerin kadın karakterlere oranla daha fazla yer aldığı, listedeki diğer ticari iç mekanlarda genel olarak hem kadın hem erkek karakterlerin beraber bulunduğu,
- Tabloda yer alan diğer 77 mekanın 8'inde sadece kadın karakterlerin, 19'unda sadece erkek karakterlerin ve kalan 50'sinde de hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,
- Spor, eğitim ve ulaşım mekanlarında kadın karakterler yalnız bulunmazken, yetiştirme yurdu, hastane, muayenehane, sinema, kilise, havuz, telefon kulübesi ve çay deposunda kadın karakterlerin yalnız bulunduğu,
- Eğitim ve kültür/sanat mekanlarında erkek karakterler yalnız bulunmazken, hapishane, karakol, hastane, morg, spor salonu, vagon-kompartıman, cami, umumi duşlar, SPA, hamam ve gizlenilen binada erkek karakterlerin yalnız bulunduğu,
- Kalan diğer mekanlarında "mekanda bulunma" bağlamında kadın ve erkek karakterler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Çalışmada "kamusal alan" olarak tanımlanan mekanların 145 tanesini iç mekan bölümlerden oluşmaktadır (Tablo 8).

Tablo 6: Kamusal alana dair iç mekan bölümleri (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

	kadın	erkek	ikisi
giriş/fuaye/lobi	-	-	4
danışma	-	-	1
koridor/bekleme	1	4	9
kulis/set/sahne/stüdyo	-	-	12
ofis	-	4	9
toplantı odası	-	-	3
müdür odas	1	1	1
depo	-	1	2
asansör	-	-	1
vestiyer	1	-	-
vezne	-	-	1
kayıt odası	-	-	1
yemekhane	-	-	3
mutfak	-	1	3
dans atölyesi	-	-	1

	kadın	erkek	ikisi
kostüm odası	-	-	1
havuz	-	-	1
konferans salonu	-	-	1
otopark	-	-	1
çocukların	-	-	1
kuyumcu	-	-	1
kafeterya	-	-	1
ayakkabı mağazası	-	-	1
bar	-	-	4
restoran	-	-	4
morg	-	1	-
hasta kabul	-	-	1
hasta odası	2	1	7
doktor odası	1	2	-
kan alma birimi	-	1	-

	kadın	erkek	ikisi
acil	-	-	1
hastane polisi	-	1	-
tomografi odası	-	1	-
damat hazırlık odası	-	1	-
gelin hazırlık	-	-	1
düğün salonu	-	-	1
nikah salonu	-	-	1
koğuş	-	2	-
görüş odası	-	1	1
hücre	-	2	-
sorgu odası	-	3	-
ifade odası	-	1	1
teshis odası	-	1	1
savcılık	-	-	1

	kadın	erkek	ikisi
mahkeme salonu	-	-	3
hakim odası	-	1	-
nezarethane	-	-	2
polis odası	-	1	-
komiser odası	-	2	1
otel odası	-	-	4
y.odası	-	-	2
banyo/duş	1	-	-
tuvalet	1	2	1
kumarhane	-	1	-
kahve	-	2	-
lokmacı	-	-	1
muayenehane	-	-	1
mağaza	-	-	1
toplam:	8	38	99
genel toplam: 145			

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında toplam 145 mekanın 8'inde sadece kadın karakterlerin, 38'inde sadece erkek karakterlerin ve 99'unda da hem kadın hem erkekler karakterlerin yer aldığı görülmüştür.

Tablo 8 detaylı incelendiğinde:

➢ Morg, kan alma birimi, hastane polisi, tomografi odası, damat hazırlık odası, koğuş, hücre, sorgu odası, hakim odası, polis odası, kumarhane ve kahvede kadın karakterlerin bulunmadığı,

➢ Vestiyer ve banyo/duşta erkek karakterlerin bulunmadığı,

➢ Koridor/bekleme ve ofis mekanları erkek karakterlerin kadın karakterlere oranla daha fazla bulunduğu,

➢ Kalan diğer mekanlarda “mekanda bulunma” bağlamında kadın ve erkek karakterler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Çalışmada “kamusal alan” olarak tanımlanan mekanların 197 tanesini dış mekanlar oluşturmaktadır. Bu mekanlar işlevlerine göre Tablo 9’da görüldüğü şekilde kategorize edilmişlerdir.

Tablo 7: Kamusal alana dair dış mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
ticari mekanlar / yeme-içme	kafe	1	-	-
	lokmacı	-	-	1
	kahve	-	11	-
	çay bahçesi	-	-	4
	lokanta	-	2	1
	restoran	-	-	7
	bar	-	-	1
ticari mekanlar / diğer	karakterlere ait işyerleri	-	3	5
	oto yıkama	-	1	-
	dükkan-market-manav	-	5	-
	otel	-	-	6
	satış standı	-	-	2
	benzinlik	-	1	1
	büfe	-	-	1
	at çiftliği	-	-	1
	tv stüdyosu	-	-	1
	avm	-	-	1
	fırın	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
resmi	yetiştirme yurdu	1	-	2
	hapishane	-	2	1
	adliye	-	1	1
	karakol	-	3	2
eğitim	okul	-	-	3
spor	halı saha	-	-	1
	ğlı güreş meydanı	-	1	-
	futbol sahası	-	2	1
ulaşım	gar	-	-	4
	metro girişi	-	1	-
	dinlenme tesisi	-	-	1
	istasyonu/rayları	-	-	2
	havaalanı	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
kültü/ sanat	tiyatro sahnesi	-	-	1
	sinema	-	1	-
dini	cami	-	2	-
kentsel	kakları/caddeler	-	4	21
	mahalle	-	2	1
	park	-	-	6
	meydan	-	1	5
	yol	-	1	4
	pazar	-	-	1
	mezarlık	-	-	3
	çeşme	1	-	-
	köprü	-	1	1
	kapı önü/eşik	2	-	1
	teras ve damlar	-	-	1
sağlık	hastane	-	1	1

		kadın	erkek	ikisi
doğal çevre	orman	-	1	5
	bahçe/tarla	3	-	2
	kırsal	-	-	1
	köy	-	-	1
	dağ yamacı	-	-	1
	ada	-	-	1
suyla ilişkili	göl kenarı	-	-	1
	liman	-	-	1
	boğaz	-	-	4
	rıhtım	-	2	3
	sahil	1	2	4
	iskele	-	-	2
	deniz kenarı	-	-	2
	marina	1	-	1
	gemi sığınağı	1	-	-
	süs havuzu	1	-	-
diğer	efon kulübesi	1	-	-
	antik kent	-	1	-
	harabe	-	1	2
	atm	-	-	1
	kabe	-	-	1
	toplam:	13	53	131
	genel toplam: 197			

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında mekanların 13 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 53 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 131 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin yer aldığı görülmüştür.

Tablo 9 detaylı incelendiğinde:

➢ Yeme-içme mekanlarında sadece kadın karakterlerin bulunduğu mekanın kafe, sadece erkek karakterlerin bulunduğu mekanın ise kahve olduğu,

➢ Diğer yeme-içme mekanlarında kadın ve erkek karakterlerin beraber bulundukları,

➢ Diğer ticari mekanlarda karakterlere ait işyerlerinde erkek karakterlerin kadın karakterlere kıyasla daha bulunduğu,

➢ Oto yıkama ve dükkan/market/manav ’da kadın karakterlerin hiç bulunmadığı,

➢ Genel olarak ticari dış mekanlarda 1 mekanda sadece kadın karakterlerin, 23 mekanda sadece erkek karakterlerin ve 33 mekanda hem kadın hem erkekler karakterlerin bulunduğu,

➢ Resmi mekanlarda kadın karakterlerin yetiştirme yurdunda yalnız bulunduğu, hapishane, adliye ve karakolda ise erkek karakterlerin yalnız bulunduğu,

➢ Eğitim, spor, ulaşım, kültür/sanat, dini ve sağlık mekanlarında kadın karakterler hiç yalnız bulunmazken, çeşme, kapı önü/eşik, bahçe/tarla, sahil, marina, gemi sığınağı, süs havuzu ve telefon kulübesinden sadece kadın karakterlerin bulunduğu,

➢ Eğitim mekanlarında erkek karakterlerinde yalnız yer almadığı, hapishane, adliye, karakol, yağlı güreş meydanı, futbol sahası, metro girişi, sinema, sokakları/caddeler, mahalle, meydan, yol, köprü, hastane, orman, rıhtım, sahil, antik kent ve harabede erkek karakterlerin yalnız bulunduğu görülmüştür.

Mekanda Temsil Edilme

Çalışmanın bu aşamasında karakterlerin hangi mekanlarda temsil edildiği ve edilmediği üzerinde durulmuştur. Bunu yaparken karakterlerin mekanda aktif rolü olup olmadığı incelenmiştir. İlk olarak özel alan, daha sonra ise kamusal alanda ne tür mekanlarda temsil edildikleri veya edilmedikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Tüm bu tespitler Tablo 10'da görüldüğü gibi tablolaştırılmıştır.

Tablo 8: Karakterlerin temsil edildiği mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		Özel Alan			Kamusal Alan		
		İç Mekan		Dış Mekan	İç Mekan		Dış Mekan
1	EŞKÍCÍ VE ÇÖLLÀRI	•babanın evi	◦mutfak ◦y.odası ◦kızla damadın y.o.	•mehmet'in evinin bahçesi •babanın evinin bahçesi	•hastane	◦hasta odası ◦vezne ◦hasta kabul	•cami •kahvehane •kent sok./cad. •kapı önü
		•mehmet'in evi	◦salon	•komşu balkonları	•babanın ayakkabı dükkanı		
		•mehmet'in tarladaki çadırı			•göçmen ağa'nınn dükkanı		•pamuk tarlası
		•babanın tarladaki çadırı			•kahvehane		
					•berber		
3	SARI TEBESSÜM	•eda ve idris'in evi	◦salon ◦mutfak ◦y.odası		•eda'nın işyeri (sanat galerisi)		•kafe2 •kent sok./cad.
		•erdal'ın evi (atölyesi)	◦salon ◦mutfak ◦y.odası		•idris'in işyeri		•oman
		•parti yapılan ev	◦salon		•barlar		
		•eda'nın kız kardeşinin evi	◦salon		•kafe1		
		•arkadaşlarının evi	◦salon				
5	BİR YANIMIZ BAHAR BAHÇE	•ömer'in evi	◦salon ◦oyun odası ◦melih'in y.o.	•ömer'in yazlığının •ayşe'nin evinin bahçesi	•ayşe'nin işyeri		•antik kent •oman
		•ömer'in yazlığı	◦salon ◦y.odası ◦banyo		•bar •berber •hotel		
		•ayşe'nin evi	◦salon ◦mutfak ◦y.odası		•nüfus müdürlüğü		
		•melih'in aile evi	◦salon ◦y.odası				
7	OTOSTOP			•orhan'ın villasının	•orhan'ın oteli	◦otel odası ◦bar ◦havuz	•benzinlik •köy kahvesi •orhan'ın otel bahç
					•orhan'ın işyeri		•harabeler
					•dinlenme tesisi		•yol •sahil
9	HOŞÇA KAL YARIN	•avukatın evi	◦salon		•hapisane	◦komiser odası ◦koridorlar ◦görüş odası	•hapisane avlusu •gecekondu mah. •kent sok./cad.
					•adliye	◦mahkeme salonu ◦bekleme alanı	•meydan •yol
					•hastane	◦koridor ◦hasta odası	
					•karakol		
					•sığınak		
					•gizlenilen bina		
					•kahve		
11	HEMŞO	•cebrail'in köydeki aile evi	◦y.odası	•yaşar'ın evinin balkonu	•hastane	◦hasta odası ◦bekleme a. (koridor)	•teras ve damlar •manav
		•dedenin köy evi	◦salon ◦y.odası	•köy evinin avlusu		◦kan alma birimi	•liman
		•yaşar'ın evi	◦salon ◦y.odası		•bakkal		•hastane bahçesi •kent sok./cad.
			◦banyo		•kahve		•park
		•hamit'in evi	◦salon ◦y.odası		•restoran		•köy sokakları
		•zülfikar'ın evi	◦salon		•bar •hotel •atm		
13	SIR ÇOCUKLARI	•cemil'in evi	◦salon ◦mutfak ◦y.odası	•cemil'in evinin bahçesi	•tv stüdyosu	◦lobi ◦sahne	•yetiştirme yurdu •sinema
		•zeynep'in evi	◦salon ◦y.odası		•genelev •meyhane		•tv stüdyosu girişi •kahve
		•reşo'nun evi	◦salon		•bar		•çar
		•reşo'nun akrabasının evi	◦salon		•cami		•iskele
		•christopher'in evi	◦salon		•eczane		•futbol sahası
		•kahve	◦kahvecinin y.o.		•market		•millî piyango sta
					•kahve		•kent sok./cad.
					•berber		•park
					•vagon		
					•istanbul surları		
15	MUSTAFA HAKKINKA HER ŞEY	•mustafa'nın evi	◦salon ◦mutfak ◦sanat atölyesi ◦çocuk odası ◦y.odası ◦banyo	•mustafa'nın evinin bahçesi •mustafa'nın orman evinin	•hastane	◦morg ◦hastane odası ◦bekleme a. (koridor)	•mahalle •okul girişi •avm önü
		•mustafa'nın aile evi	◦salon ◦mutfak ◦çocuk odası ◦salon ◦mutfak ◦y.odası ◦banyo		•mustafa'nın işyeri	◦mutfak ◦depo ◦ofis(toplantı ◦set arkası ◦set	•mezarlık •kent sok./cad. •yol •oman •boğaz •göl kenarı
		•mustafa'nın orman evi			•restoran •bar •market		
		•fikret'in arkadaşının evi	◦y.odası				
2	ÂTEŞ ÜSTÜNDE YÜRÜMEK				•bale gösterisi yapısı	◦sahne ◦sahne arkası ◦dans atölyesi ◦yemekhane ◦kostüm odası	
4	ÖLDÜREN MİRAS	•köşk	◦salon ◦fezanın y.o.(kadın) ◦avukatın oğlunun y.o. ◦amcanın y.o.	•köşkün bahçesi			•mezarlık
		• feyza ve arkadaşının evi	◦salon				
6	SEKİZİNCİ SAAT	•sinan'ın evi	◦salon ◦y.odası ◦banyo	•sinanın sitesinin bahçesi	•esra'nın kaldığı	•hasta odası ◦koridor ◦duş	•lokanta •benzinlik •gazete büfesi
		•esra ile kız arkadaşının evi	◦salon ◦koridor ◦banyo		•karakol	◦nezarethane ◦komiser odası	•kent sok./cad. •meydan
		•elif'in evi	◦salon ◦y.odası		•hastane	◦acil ◦hastane polisi	•deniz kenarı
		•esra'nın erkek arkadaşının evi	◦y.odası		•sinan'ın işyeri •telefon kulübeleri •kafe •bar •kilise •bakkal		
8	NİHAVEND MUCİZE	•erol'un evi	◦salon ◦mutfak ◦erol'un y.o. ◦suzan'ın y.o.	•erol'un babasının evinin balkonu	•erol'un işyeri	◦ofis ◦kayıt odası ◦stüdyo	•restoran •kent sok./cad.
		•iris'in evi	◦salon ◦mutfak ◦y.odası		•iris'in işyeri (otel)	◦lobi ◦ofis ◦bar ◦restoran	
		•erol'un babasının evi	◦salon		•psikolog •avm •restoran1 •restoran2		
10	GÜLÜN BİTTİĞİ YER	•gencin aile evi	◦salon ◦y.odası	•gencin aile evinin bahçesi	•hapishane	◦hücre ◦sorgu odası ◦koridor ◦teşhis odası	•kahve •çar •tren istasyonu •kent sok./cad. •köprü
		•kızın aile evi	◦salon		•morg •gencin babasının dükkanı •okul •karakol •cami •kompartman 1 •kompartman 2		
12	KÖMÜRCÜ ŞEKSPİR	•komiserin evi	◦salon		•karakol	◦komiser odası ◦polis odası ◦nezarthane	•kahve •otel balkonu
		•izleyici evleri	◦su'yun odası		•hastane	◦hasta odası ◦doktor odası	•hastane bahçesi •okul bahçesi •karakol bahçesi
					•tv stüdyosu	◦kulis ◦sahne ◦tuvalet	•kent sok./cad.
					•okul	◦konferans salonu ◦koridor	
					•otel	◦otel odası	
					•büfe (dönerci) •bar •hamam		
14	BEKLEME ODASI	•ahmet'in evi	◦apartman girişi ◦salon ◦çalışma odası ◦y.odası	•ahmet'in evinin balkonu •ahmet'in evinin avlusu •ferit'in evinin girişi	•karakol •kafe	◦ifade odası ◦teşhis odası	•çay ocağı •karakol girişi •bakkal önü •kahve önü •çay bahçesi •gecekondu mahallesi •kent sok./cad. •sahil
16	İKİ GENÇ KIZ	•behiye'nin aile evi	◦salon ◦mutfak ◦behiye'nin odası ◦tufan'ın odası		•kitapçı •dershane •avm •2.el giysi dükkanı •müzik market •yüzme havuzu •eczane •fotoğrafçı •restoran •şarbacı		•süs havuzu •kent sok./cad. •boğaz
		•handan'ın evi	◦banyo ◦salon ◦mutfak ◦lennan'ın y.o. ◦handan'ın y.o. ◦banyo				
		•çiğdem'in evi	◦salon				
		•erim'in evi	◦y.odası				
		•nevin'in evi	◦salon				

Tablo 9’un devamı: Karakterlerin temsil edildiği mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

Çalışmada "özel alan" olarak tanımlanan 192 iç mekandan evin bölümlerinden oluşan 187 tanesine genel olarak bakıldığında 62 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 50 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 75 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği görülmüştür (Tablo 11).

Tablo 10: Mekanda Temsin Edilme Bağlamında Özel Alana Dair İç Mekan ve İç Mekan Bölümleri (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
evin bölümleri	mutfak	13	4	6
	y.odası	18	17	29
	salon	19	17	32
	banyo	11	6	3
	ridor-giriş-antre	1	2	3
	çocuk odası	-	2	-
	oyun odası	-	1	-
	çalışma odası	-	-	1
	sanat atölyesi	-	-	1
	bodrum/depo	-	1	-
	toplam:	62	50	75

		kadın	erkek	ikisi
diğer	kahve	-	1	-
	kamyon	-	1	-
	çadır	-	-	2
	klübe	-	-	1
	toplam:	0	2	3
	genel toplam: 192			

Tablo 11 detaylı incelendiğinde:

- Banyo ve mutfakta kadın karakterler erkek karakterlere göre daha fazla temsil edilirken yatak odası ve salonda eşit oranda temsil edildikleri,
- Çocuk odası ve oyun odasında kadın karakterlerin hiç temsil edilmediği, çalışma odası ve sanat atölyesinde ise kadın ve erkeğin aynı oranda temsil edildiği,
- Diğer iç mekanlara bakıldığında da kahve ve kamyonun sadece erkeğin temsil edildiği mekanlar olduğu görülmüştür.

Çalışmada "özel alan" olarak belirlenen 32 dış mekana genel olarak bakıldığında 6 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 9 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 17 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin aktif rol aldığı görülmüştür (Tablo 12).

Tablo 11: Mekanda Temsin Edilme Bağlamında Özel Alana Dair Dış Mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
evin bölümleri	avlu	-	2	1
	bahçe	1	4	12
	balkon	3	2	2
	giriş-veranda	2	1	2
	toplam:	6	9	17
	genel toplam: 192			

Tablo 12 detaylı incelendiğinde:

- Avlunun kadınların yalnız olarak temsil edilmediği bir mekan olduğu,
- Bahçenin erkek karakterlerin kadınlara oranla daha fazla temsil edildiği bir mekan olduğu,
- Balkon ve giriş-veranda mekanlarında temsiliyet bağlamında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Çalışmada "kamusal alana" dair iç mekanlarda kadın ve erkek karakterlerin temsil edilme durumları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 12: Mekanda Temsin Edilme Bağlamında Kamusal Alana Dair İç Mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur)

		kadın	erkek	ikisi
ticari	restoran	1	1	8
	lokanta	-	1	1
yeme-içme	kafe	1	-	3
	kahve	-	10	2
	lokmacı	-	-	1
	çorbacı	1	-	-
	büfe	-	1	1
	meyhane	-	2	1
eğlence	bar	1	-	6
	disko	-	-	1
	zikhol/pavyon	-	-	1
	düğün salonu	-	-	2
	kumarhane	-	2	-

		kadın	erkek	ikisi
ticari	akterlere ait işyerleri	2	16	10
	otel-hotel	2	2	7
	ükkan-market-manav	-	2	2
	avm	1	1	2
	tv stüdyosu	-	-	3
	müzik market	1	-	-
	kitapçı	1	-	-
	eczane	1	1	-
	fotoğrafçı	1	-	-
	tuhafiye	1	-	-
	gelinlikçi	1	-	-
	berber	-	4	-
	kuaför	-	-	1
	ucuzlukçu	-	1	-
	genelev	-	-	1
	yapımcı ofisi	-	1	1
	kabe'de ofis	-	1	-
	mobilya mağazası	-	1	-
	tekel bayisi	-	1	-
	hal	-	1	-
	internet kafe	-	1	1
	dernek binası	-	1	-
	demir satış ofisi	-	1	-
	kuruyemişçi	-	1	-
	giysi mağazası	-	-	2
	araç kiralama ofisi	-	-	1
	yapı market	-	-	1
	kapalıçarşı	-	-	1
	avukat ofisi	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
resmi	yetiştirme yıurdu	1	-	1
	hapishane	-	4	1
	adliye	-	2	1
	karakol	-	6	3
	nüfus müdürlüğü	-	1	-
	nikah dairesi	-	-	1
	PTT	-	-	1
sağlık	hastane	4	5	7
	e sağlığı merkezi	-	-	1
	psikolog	-	-	1
	muayenehane	1	-	-
	morg	-	1	-
spor	spor salonu	-	1	-
eğiti	okul	-	-	2
	dershane	1	-	-
ulaşım	dinlenme tesisi	1	-	2
	havaalanı	-	-	1
	otogar	-	1	-
	gon-kompartman	1	2	-

		kadın	erkek	ikisi
kültür/sanat	tiyatro	1	-	-
	sinema	-	-	-
	bale	-	-	1
	müze	1	-	-
dini	cami	-	2	1
	kilise	1	-	-
	türbe	-	-	1
suyla ilişkili	havuz	1	1	-
	umumi duşlar	-	1	-
	SPA	-	1	-
	hamam	-	1	-
diğer	surlar	-	1	-
	efon kulübesi	1	-	-
	atm	-	-	1
	çay deposu	1	-	-
	izlenilen bina	-	1	-
	sığınak	-	-	1
	kedilmiş bina	-	-	1
	harabe	-	-	1
	samanlık	-	-	1
	toplam:	30	84	91
	genel toplam: 205			

Bu mekanlara genel olarak bakıldığında 30 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 84 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 92 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği görülmüştür.

Tablo 13 detaylı incelendiğinde:

- Yeme-içme mekanlarının 3 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 15 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 17 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği,
- Eğlence mekanlarının 1 tanesinde sadece kadın2 tanesinde sadece erkek ve 10 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği,
- Yeme-içme ve eğlence mekanlarında erkek karakterlerin yoğunlukla temsil edildiği mekanın kahve olduğu,
- Lokanta, büfe ve meyhanede kadın karakterlerin yalnız olarak temsil edilmediği,
- Kumarhanede ise kadın karakterlerin hiç temsil edilmediği,
- Kafe ve barda erkek karakterlerin yalnız temsil edilmediği,
- Çorbacıda erkek karakterlerin hiç temsil edilmedikleri,
- Diğer ticari iç mekanlarda ise 11 mekanda sadece kadın karakterlerin, 36 mekanda sadece erkek karakterlerin ve 34 mekanda da hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği,
- Karakterlere ait iş yerlerinde erkek karakterlerin kadın karakterlere kıyasla daha fazla temsil edildiği,
- Dükkan-market-manav ve yapımcı ofisinde kadın karakterlerin yalnız olarak temsil edilmedikleri,
- Berber, ucuzlukçu, Kâbe’de ofis, mobilya mağazası, tekel bayisi, hal, dernek binası, demir satış ofisi ve kuruyemişçide kadın karakterlerin hiç temsil edilmedikleri,

- Müzik market, kitapçı, fotoğrafçı, tuhafiye ve gelinlikçide ise erkek karakterlerin hiç temsil edilmedikleri,
- Tablo 13'te yer alan spor, eğitim, resmi, sağlık, ulaşım, kültür/sanat, dini, suyla ilişkili ve diğer başlıkları altında toplam 77 mekanın 15'inde sadece kadın karakterlerin, 31'inde mekanda sadece erkek karakterlerin ve kalan 31'inde de hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği,
- Resmi mekanlarda erkek karakterlerin kadın karakterlere oranla daha fazla temsil edildiği,
- Spor salonu, nüfus müdürlüğü, morg, otogar, umumi duşlar, SPA, hamam, surlar ve gizlenilen binada kadın karakterlerin hiç temsil edilmediği,
- Dershane, muayenehane, tiyatro, müze, kilise, telefon kulübesi ve çay deposunda da erkek karakterlerin hiç temsil edilmedikleri,
- Kalan diğer mekanlarda ise kadın ve erkek karakterlerin eşit oranlarda temsil edildikleri görülmüştür.

Çalışmada "kamusal alana" dair iç mekan bölümlerinde kadın ve erkek karakterlerin temsil edilme durumları Tablo 14'te yer almaktadır. Bu mekanlara genel olarak bakıldığında 141 mekanın 26'sında sadece kadın karakterlerin, 59'unda sadece erkek karakterlerin ve 56'sında da hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği görülmüştür.

Tablo 13: Mekanda Temsin Edilme Bağlamında Kamusal Alana Dair İç Mekan Bölümleri (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

	kadın	erkek	ikisi
giriş/fuaye/lobi	-	2	2
danışma	1	-	-
koridor/bekleme	2	6	6
kulis/set/sahne/stüdy	2	5	5
ofis	2	8	4
toplantı odası	1	-	1
müdür odas	2	1	1
depo	-	1	2
asansör	1	-	-
vestiyer	1	-	-
vezne	-	1	-
kayıt odası	-	1	-
yemekhane	2	-	1
mutfak	2	1	1
dans atölyesi	-	-	1

	kadın	erkek	ikisi
kostüm odası	-	-	1
havuz	-	-	1
konferans salonu	-	-	1
otopark	-	-	1
cocukların	-	-	1
kuyumcu	-	-	1
kafeterya	-	-	1
ayakkabı mağazası	-	-	1
bar	1	-	4
restoran	1	-	3
morg	-	1	-
hasta kabul	-	1	-
hasta odası	3	3	4
doktor odası	1	2	-
kan alma birimi	-	1	-

	kadın	erkek	ikisi
acil	-	1	-
hastane polisi	-	1	-
tomografi odası	-	1	-
damat hazırlık odası	-	1	-
gelin hazırlık odası	-	-	1
düğün salonu	-	-	1
nikah salonu	-		1
koğuş	-	2	-
görüş odası	-	1	1
hücre	-	2	-
sorgu odası	-	2	-
ifade odası	-	1	1
teşhis odası	-	1	1
savcılık	-	1	-
mahkeme salonu	-	2	1

	kadın	erkek	ikisi
hakim odası	-	1	-
nezarethane	1	-	1
polis odası	-	1	-
komiser	-	3	-
otel odası	1	1	2
y.odası	-	-	2
banyo/duş	1	-	-
tuvalet	1	2	1
kumarhane	-	1	-
toplam:	26	59	56
genel toplam: 141			

Tablo 14 detaylı incelendiğinde:

- Danışma, asansör, vestiyer sadece kadınların temsil edildiği mekanlarken, vezne, kayıt odası, morg, hasta kabul, kan alma birimi, acil, hastane polisi, tomografi odası, damat hazırlı odası, koğuş, hücre, sorgu odası, savcılık, hakim odası, polis odası, komiser odası ve kumarhanenin sadece erkeklerin temsil edildiği mekanlar olduğu,
- Müdür odası, yemekhane ve mutfağın kadın karakterlerin erkek karakterlere göre daha fazla temsil edildiği mekanlar olduğu,
- Giriş/fuaye/lobi, koridor/bekleme, kulis/set/sahne/stüdyo ve ofis mekanlarında çoğunlukla erkek karakterlerin temsil edildiği görülmüştür.

Çalışmada "kamusal alana" dair dış mekanlarda kadın ve erkek karakterlerin temsil edilme durumları Tablo 15'te yer almaktadır. Bu mekanlara genel olarak bakıldığında 27 tanesinde sadece kadın karakterlerin, 70 tanesinde sadece erkek karakterlerin ve 87 tanesinde hem kadın hem erkekler karakterlerin temsil edildiği görülmüştür.

Tablo 14: Mekanda Temsin Edilme Bağlamında Kamusal Alana Dair Dış Mekanlar (Yazar tarafından oluşturulmuştur).

		kadın	erkek	ikisi
ticari	kafe	1	-	-
	lokmacı önü	1	-	-
	kahve	-	11	
yeme-içme	çay bahçesi	-	1	4
	lokanta	-	2	1
	çay ocağı	-	1	-
	restoran	-	2	5
	bar	-	-	1
diğer	oto yıkama	-	1	-
	dükkan-market-manav	-	9	3
	otel	2	1	3
	satış standı	1	-	1
	benzinlik	-	2	-
	büfe	-	1	-
	at çiftliği	-	-	1
	tv stüdyosu girişi	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
resmi	yetiştirme yıurdu	3	-	-
	hapishane	-	2	1
	adliye	-	1	1
	karakol		2	2
eğiti	okul bahçesi	2	1	1
spor	halı saha	-	-	1
	yağlı güreş meydanı	-	1	-
	futbol sahası	-	3	-
ulaşım	gar	-	2	2
	metro girişi	-	1	
	dinlenme tesisi	-	-	1
	ren istasyonu/rayları	-	1	2
	havaalanı	-	-	1

		kadın	erkek	ikisi
kültür /sanat	tiyatro sahnesi	1	-	-
	sinema	-	1	-
dini	cami	-	2	-
kentsel	sokakları/caddeler	1	6	18
	mahalle	1	2	-
	park	-	2	4
	meydan	-	2	4
	yol	-	1	4
	pazar	1	-	-
	mezarlık	-	-	3
	çeşme	1	-	-
	köprü	-	1	1
sağlık	hastane bahçesi	-	1	1

		kadın	erkek	ikisi
doğal çevre	orman	1	1	4
	bahçe/tarla	3	-	2
	kırsal	-	-	1
	köy	-	-	1
	dağ yamacı	-	-	1
	ada	-	-	1
suyla ilişkili	göl kenarı	-	-	1
	liman	-	-	1
	boğaz	1	-	2
	rıhtım	1	2	2
	sahil	1	3	3
	iskele	1	-	-
	deniz kenarı	-	1	1
	marina	2	-	-
	gemi sığınağı	1	-	-
	havuz	1	-	-
	toplam:	27	70	87
	genel toplam: 184			

Tablo 15 detaylı incelendiğinde:

- Ticari mekanlarda erkek karakterlerin kadın karakterlere oranla daha fazla temsil edildiği,
- Yeme-içme-eğlence mekanlarında kahve ve çay ocağında sadece erkek karakterlerin temsil edildiği,
- Yeme-içme-eğlence mekanlarında kafe ve lokmacıda sadece kadın karakterlerin temsil edildiği,
- Diğer ticari mekanlara bakıldığında oto yıkama, benzinlik ve büfede kadın karakterler hiç temsil edilmediği,
- Dükkan-market-manav mekanında yoğunlukla erkek karakterlerin temsil edildiği,
- Yetiştirme yurdu, tiyatro sahnesi, pazar, çeşme, iskele, marina, gemi sığınağı ve havuzda sadece kadın karakterlerin temsil edildiği,
- Yağlı güreş meydanı, futbol sahası, metro girişi, sinema, cami ve hastane bahçesinde sadece erkek karakterlerin temsil edildiği,
- Sokak/caddelerde erkek karakterlerin kadın karakterlere oranla daha fazla temsil edildiği görülmüştür.

Sonuç

Toplumsal cinsiyetin ne olduğu, bu kavramın hayatımızda ne şekilde yer aldığı tartışmaları sürerken tüm yaşamımızı geçirdiğimiz mekanların bu tartışmalardan etkilenmesi kaçınılmazdır. Hangi mekanlarda bulunduğumuz ve hangi mekanlarda temsil edildiğimiz, toplumsal olarak nerede görüldüğümüz ve bir bakıma hangi mekanla ilişkilendirildiğimizle doğru orantılıdır denebilir. Toplumsal cinsiyet kalıplarıyla şekillenen kullanımı, mekanların da cinsiyetlenmesi ve doğal olarak da toplumsal cinsiyet farklılıklarını sürdürmesine neden olur. Bu bağlamda sinema filmleri üzerinden yapılan bu çalışmada kadın ve erkek karakterlerin hangi mekanlarda bulundukları ve hangi mekanlarda temsil edildikleri tespit edilmiştir.

Bu tespitler sorucundan bazı mekanlarda hem bulunma hem de temsil edilme bakımından kadın karakterlerin, bazılarında ise erkek karakterlerin yoğunlukta olduğu, bazı mekanlarda ise kadın ve erkek karakterlerin ne bulunma ne de temsil edilme bağlamında yer almadığı görülmüştür. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

- Özel alana dair iç mekanlar incelendiğinde mutfak ve banyo hem bulunma hem de temsil edilme bakımından kadın karakterlerin ağırlıkta olduğu bir mekan olarak karşımıza çıkar. Yatak odası ve salon bulunma bağlamında yine kadın karakterlerin daha ağırlıklı olduğu mekanlarken temsil edilme bağlamında bakıldığında bu mekanlarda erkeklerin kadınlarla benzer oranlarda temsil ediliyor oldukları görülür. Bu da "geleneksel kadın" rolünün özellikle ev içi mekanla olan ilişkisinin filmler aracılığıyla da sürdürülmüş, ev içi mekanın hem bulunma hem de temsil edilme bağlamında erkeğe kıyasla kadına ait olarak gösterilmiş şeklinde okunabilir.

- Özel alana dair dış mekanlarda ise avlu ve bahçede kadın karakterler yalnız bulunmazken aynı zamanda avluda yalnız temsil de edilmemişlerdir. Bahçede ise erkek karakterler kadın karakterlere oranla daha fazla temsil edilmiştir. Bu tespitten yola çıkarak özel alana dair dış mekanların çoğunlukla erkek mekanları olduğu sonucu çıkarılabilir.

- Kamusal alana dair iç mekanlar incelendiğinde yeme-içme mekanlarında kafe erkek karakterlerin hem yalnız bulunmadığı hem de yalnız temsil edilmediği bir mekan olarak karşımıza çıkarken, kahve hem bulunma hem de temsil edilme bakımından su götürmez şekilde erkek mekanıdır. Eğlence mekanlarından bar ise genellikle kadın ve erkek karakterlerin beraber bulundukları bir mekanken temsil edilme bağlamında iki karakter içinde bir düşüş söz konusudur. Kumarhane de sadece erkek karakterlerin temsil edildiği bir mekandır. Karakterlere ait işyerlerinde erkek karakterler hem mekanda bulunma hem de temsil edilme bakımından kadın karakterlerden fazladır. Bu mekanla ilgili dikkat çeken bir ayrıntı da kadın ve erkek karakterler mekanda çoğunlukla beraber bulunurken erkek karakterlerin temsil edildiği mekan sayısının kadınlara göre daha fazla oluşudur. Bu durum iş hayatında erkeklerin hizmet veren rolündeyken kadınların hizmet alan rolde oldukları şeklinde okunabilir. Bunun yanı sıra müzik market, fotoğrafçı ve tuhafiye mekanlarında da karakterler beraber bulunurken sadece kadın karakterler temsil edilmişlerdir. Bu mekanların boş zaman etkinliği ile ilişkili mekanlar oldukları göz önüne alındığında kadınların bu mekanlardaki temsiliyeti de McDowell'ın Eril - Dişil Özellikler Karşılaştırması (bkz. Tablo 1) tablosuyla uyum göstermektedir. Resmi mekanlarda kadın karakterler neredeyse hiç yalnız bulunmaz ve temsil edilmezken erkek karakterlerin mekanda bulunma oranının kadınlardan fazla olmasının yanı sıra bazı mekanlarda erkek ve kadın karakterler beraber bulundukları halde sadece erkek karakterler temsil edilmişleridir. Bu noktada da gücü ve otoriteyi temsil eden resmi işlerle ilişkili mekanlardaki erkek temsiliyeti "geleneksel erkek"e yüklenen rollerle de bağdaşmaktadır.

- Kamusal dış mekanlarda da kahve kadın karakterlerin hiç yer almadığı ve temsil edilmediği bir mekandır. Diğer ticari mekanlarda kadın karakterler hiçbir mekanda yalnız bulunmazken çok az mekanda yalnız temsil edilmişlerdir. Karakterler mekanlarda çoğunlukla beraber bulunurken bu mekanların büyük bir kısmında sadece erkek karakterler temsil edilmişlerdir. Kentsel mekanlarda da karakterler çoğunlukla beraber bulunsalar da erkek karakterler kadın karakterlere oranla daha fazla yalnız bulunup yalnız temsil edilmişlerdir.

Sonuç olarak kişi toplumun kendisine biçtiği rolü üstlendiği ve sürdürdüğü oranda toplum tarafından kabul edilir ve toplumun bir parçası olur. Bu durum kişiyi olduğu kadar yaşadığı çevreyi de etkiler, değiştirir ve dönüştürür. Bu bağlamda toplumsal değerlerle şekillenen "mekan" kişilerin üstlendiği toplumsal cinsiyet rollerinin de somut yansımalarının okunabileceği bir kaynak olarak karşımıza çıkar. Bulunduğumuz ve temsil edildiğimiz mekanlar toplumsal olarak da nerede bulunduğumuz ve nasıl temsil edildiğimizle doğru orantılıdır. Yapılan bu çalışmada da erkeklerin ve kadınların ağırlıklı olarak bulundukları ve temsil edildikleri mekanların toplumsal cinsiyet rolleriyle örtüştüğü görülmüştür.

Kaynakça

Alkan Korkmaz, S., & Allmer, A. (2013). Mekânın DNA'sı: Toplumsal cinsiyetin mekânsal kalıplarının sorgulanması. *Kadın/Women 2000 Kadın Araştırmaları Dergisi, 14*(1), 107-133.

Alkan, A. (2009). *Cins cins mekan.* Varlık Yayınları.

Alkan, A. (2012). Şehircilik çalışmalarının zayıf halkası: Cinsiyet. İçinde S. Sancar (Ed.), *Birkaç arpa boyu: 21. yüzyıla girerken türkiye'de feminist çalışmala* (s. 343-414). Koç Üniversitesi Yayınları.

Arslan Cansever, B. (2010). *Ergenlerin toplumsallaşmasında internet kullanımının aile ve okul bağlamında yarattığı sorunlar* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ardener, S. (1981). Ground rules and social maps for women: An introduction. İçinde S. Ardener (Ed.), *Women and space: Ground rules and social maps.* Croom Helm.

Aydın, B. (2014). Tür filmlerinde toplumsal cinsiyet kalıpları. İçinde H. Kuruğlu & B. Aydın (Ed.), *Toplumsal cinsiyet ve medya* (s. 213-237). Detay Yayıncılık.

Balcı, A. (2006). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler.* Pegem Akademi Yayıncılık.

Bell, M. (2010). *Femininity in the frame women and 1950s British popular cinema.* I.B.Tauris & Co.

Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet: bize yüklenen roller.* K. Ay (Çev.). Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.

Bogdan, R. & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research for education: an introduction to theory and methods.* Pearson.

Bondi, L. & Davidson, J. (2003). Troubling the place of gender. İçinde K. Anderson, M. Domosh, S. Pile, & N. Thrift (Ed.), *Handbook of cultural geography* (s. 325-343). Sage Publishing. https://doi.org/10.4135/9781848608252.n23

Böke, K. (2014). Örnekleme. İçinde K. Böke (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s. 105-153). Alfa.

Butler, J. (2018). *Cinsiyet belası: Feminizm ve kimliğin altüst edilmesi.* B. Ertür (Çev.). Metis Yayınları.

Bülbül, H. (2014). Sinemada kötü kadın kimliği. İçinde H. Kuruğlu & B. Aydın (Ed.), *Toplumsal cinsiyet ve medya* (s. 238-251). Detay Yayıncılık.

Connell, R. (2009). *Gender: In world perspective* (1st ed.). Polity Press.

Connell, R. (2016). *Toplumsal cinsiyet ve iktidar*. C. Soydemir (Çev.). İletişim Yayınları.

Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques.* Sage Publishing.

Derman, D. (1989). *Jean Luc Godard'ın sinemasında kadının yeniden sunumu*. Değişim Yayınları.

Donovan, J. (2016). *Feminist teori.* A. Bora, M. Ağduk Gevrek & F. Sayılan (Çev.). İletişim Yayınları.

Dorsay, A. (2000). *Sinema ve kadın.* Remzi Kitabevi.

Geray, H. (2016). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş.* Ütopya Yayınevi.

Güçhan, G. (1993). Sinema toplum ilişkileri. *Kurgu Dergisi, 12*(2), 51-71. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1501250

Güçhan, G. (1996). Türk sineması, kadınlar, kalpler ve erkekler. İçinde S. M. Dinçer (Haz.), *Türk sineması üzerine düşünceler (*s. 31-48). Doruk yayınları.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim* . Beykent Üniversitesi Yayınları.

Kabadayı, L. (2014). *Film eleştirisi: Kuramsal çerçeve ve sinemamızdan örnek çözümlemeler.* Ayrıntı Yayınları.

Kaos GL Derneği. (2017). *Sıkça sorulan sorular* [Kitapçık]. https://kaosgldernegi.org/images/library/2017sss-2017-web.pdf

Kolker, R. (2008). Kültürel pratik olarak sinema. İçinde B. Bakır, Ü. Yörükhan & S. Sali (Der.), *Sinema ideoloji politika - "büyüleyen faşizm" ve diğer yazılar* (s. 97-145). Nirengi Kitap.

Kayasü, S. (2002). Mimarlık ve kadın kimliği. *Arredamento Mimarlık*, (2), 101-105.

Kocabıçak, E. (2005). Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet üzerine. *Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni* (30), 21-26.

Lefebvre, H. (2016). *Mekanın üretimi.* I. Ergüden (Çev.). Sel Yayıncılık.

Lico, G. (2001). Architecture and sexuality: the politics of gendered space. *Humanities Diliman, 2*(1), 30-44. https://journals.upd.edu.ph/index.php/humanitiesdiliman/article/view/74/56

Massey, D. (1993). Power-geometry and a progressive sense of place. İçinde J. Bird, B. Curtis, T. Putnam, & L. Tickner (Ed.), *Mapping the futures: Local cultures, global change* (s. 59-69). Routledge.

Massey, D. (2001). *Place, space and gender* (3rd ed.). University of Minnesota Press.

Mayol, P. (2015). *Gündelik hayatın keşfi-II: Konut, mutfak işleri*. E Atacan & Ç. Eroğlu (Çev.). Dost Kitabevi Yayınları.

McDowell, L. (2003). *Gender, identity and place: Understanding feminist geographies.* University of Minnesota Press Minneapolis.

Mulvey, L. (2012). Görsel zevk ve anlatı sineması. İçinde A. Antmen (Der.), *Sanat cinsiyet, sanat tarihi ve feminist eleştiri* (s. 277-297). İletişim Yayınları.

Ryan, M., & Kellner. D. (2010). *Politik kamera*. E. Özsayar (Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Sancar, F. (2013, Ekim 30). *Sinemada "kadın filmleri" içinde "özne kadın"*. Sosyalist Feminist Kolektif. http://www.sosyalistfeministkolektif.org/web-yazilari/sinemada-kad-n-filmleri-icinde-oezne-kad-n/

Saygılıgil, F. (2013). Mekanın cinsiyeti. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 5*(1), 209-218. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sobiadsbd/issue/11355/135741

Scott, J. (2003). Excerpts from 'gender: a useful category of historical analysis'. İçinde J. Rendell, B. Penner, I. Borden, J. Rendell, B. Penner, & I. Borden (Ed.), *Gender space architecture: An interdisciplinary ıntroduction* (s. 74-87). Routledge.

Segal, E. (2003). Cultural constructions of gender. İçinde C. R. Ember, & M. Ember (Ed.), *Encyclopedia of sex and gender – men and woman in the world's culture* (s. 3-10). Kluwer Academic/Plenum Publishers.

Scognamillo, G. (2010). *Türk sinema tarihi.* Kabalcı Yayınevi.

Segal, L. (1990). *Gelecek kadın mı?*. S. Öncü (Çev.). Afa Yayınları.

Smelik, A. (2008). *Feminist sinema ve film teorisi (ve ayna çatladı*). D. Koç (Çev.). Agora Kitaplığı Yayınları.

Smith, M. (1994). Altered states: character and emotional response in the cinema. *Cinema Journal, 33*(4), s. 34-56. https://doi.org/10.2307/1225898

Şener, G., Çavuşoğlu, Ç. & Irklı, H. İ. (2016). Medya ve toplumsal cinsiyet. İçinde F. Saygılıgil (Haz.), *Toplumsal cinsiyet tartışmaları* (s. 163-183). Dipnot Yayınları.

Öztürk, S. R. (2010). *Sinemada kadın olmak*. Alan yayıncılık.

U.S. Department of Defense (2022). https://www.defense.gov/News/Feature-Stories/story/Article/1791664/rosie-the-riveter-inspired-women-to-serve-in-world-war-ii/ Erişim: 8.4.2022

Vardan, U. (2003). 1980’lerden sonra türk sineması. İçinde G.Nowell-Smith (Ed.), *Dünya sinema tarihi* (s. 745-753). Kabalcı Yayınevi.

West, C. & Zimmerman, D.H. (1987). Doing gender. *Gender and Society, 1*(2), 125-151. https://www.jstor.org/stable/189945

Weisman, L. K. (1994). *Discrimination by design, a feminist critique of the man-made environment.* University Of Illinois Press.

Wilchins, R. (2004). *Queer theory, gender theory: An instant primer*. Alyson Publications.

Yetişkin, E. B. (2011). Sinematografik düşünebilmek: Deleuze’ün sinema yaklaşımına giriş. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 40, 123-141. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/212152

Young, I. M. (2009). Yaşanan bedene karşı toplumsal cinsiyet: toplumsal yapı ve öznellik üzerine düşünceler. R. Kalıntaş (Çev.), *Cotigo,* (58), s. 39-57.

Youtube (2022). https://www.youtube.com/watch?v=O_Pb2HAEhgk Erişim: 12.02.2022

Zengin, E. (2016). *Toplumsal cinsiyet penceresinden Türk - Alman sinemasına bakış*. Detay Yayıncılık.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

    1. Yazar/First author %50,

    2. Yazar/Second author %50.

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).